

Venla Kinnunen, Tuula Hermunen, Ville Lauttamäki &
Juha Kaskinen

FUTURREG

Satakunta nyt ja vuonna 2035

TUTU-eJULKAISUJA 4/2008

TUTU-eJULKAISUJA 4/2008

FUTURREG

Satakunta nyt ja vuonna 2035

Venla Kinnunen
Tuula Hermunen
Ville Lauttamäki
Juha Kaskinen

Venla Kinnunen, projektitutkija
Ville Lauttamäki, projektitutkija
Juha Kaskinen, johtaja
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu
etunimi.sukunimi@tse.fi

Tuula Hermunen, aluetutkija
Satakuntaliitto
tuula.hermunen@satakunta.fi

Copyright © 2008 Venla Kinnunen, Tuula Hermunen, Ville Lauttamäki, Juha Kaskinen &
Tulevaisuuden tutkimuskeskus & Turun kauppakorkeakoulu

ISBN 978-951-564-550-0
ISSN 1797-132

Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Turun kauppakorkeakoulu
Rehtorinpellonkatu 3, 20500 TURKU
Korkeavuorenkatu 25 A 2, 00130 HELSINKI
Pinninkatu 47, 33100 TAMPERE
Puh. (02) 481 4530
Faksi (02) 481 4630
www.tse.fi/tutu
tutu-info@tse.fi, etunimi.sukunimi@tse.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1.	YLEISTÄ HANKKEESTA	5
2.	HANKKEEN ENNAKOINTIPROESSIN VAIHEET	6
2.1	Taustaselvitys	6
2.2	Tulevaisuusverstaat	6
2.3	Delfoi-kyselyt	7
3.	VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT	9
4.	SATAKUNNAN KUVA NYT JA TULEVAISUUDESSA	11
4.1	Satakunnan vetovoimatekijät ja heikkoudet vuonna 2007	11
4.2	Satakunnan vetovoimatekijät ja vahvuudet vuonna 2035	13
4.3	Satakunnan identiteetti ja brändi vuonna 2007	14
4.4	Satakunnan identiteetti ja brändi vuonna 2035	17
5.	SATAKUNNAN TULEVAISUUDEN MENESTYMISEN EDELLYTYKSET	21
5.1	Liikenneyhteydet	21
5.2	Koulutus	22
5.3	Kansainvälisyys	23
5.4	Toimintaympäristö	24
6.	POHDINTAA TULOKSISTA JA TOTEUTETUSTA ENNAKOINTIPROESSISTA	28
	LÄHTEET	29
LIITE 1	FUTURREG -hankkeen toimenpiteet, työskentelytavat ja työvaiheet	
LIITE 2	Taustakartoituksen haastattelurunko	
LIITE 3	Teemaryhmät	
LIITE 4	Oman asuinkunnan vetovoimatekijät (kuvat 4a, 4b ja 5)	

1. YLEISTÄ HANKKEESTA

Satakunta 2035 -hanke perustuu INTERREG III C WEST -rahoitteisen Futures for Regional Development (FUTURREG) -hankkeen tavoitteisiin (ks. www.futurreg.net). FUTURREG-hanke käynnistyi heinäkuussa 2005 ja päättyi vuoden 2007 lopussa. Hankkeessa oli mukana tutkimus- ja kehittämisorganisaatioita seitsemästä muusta Euroopan maasta. Hanketta koordinoi Cardiff University'n Business Schoolin Observatory of Innovation -yksikkö. Suomen osuuden vastuutaho oli Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Suomen ja Walesin lisäksi mukana olivat Wallonia (Belgia), Malta, Irlanti, Kreikka ja Espanja. Hankkeessa oli kaksi vaihetta, joista ensimmäisessä koottiin ennakointiin tarkoitettuja ennakointimenetelmiä ns. työkalupakkiin ja toisessa vaiheessa tätä menetelmäpakkaa hyödynnettiin alueellisissa ennakointihankkeissa. Kattotavoitteena FUTURREG-hankkeessa oli julkisen aluehallinnon ja aluekehittämisen ennakointiosaamisen edistäminen. Alueellisia kehittämishankkeita toteutettiin 1-3 kohdemaasta riippuen. Suomessa kohdealueina olivat Satakunnan maakunta ja Loimaan seutukunta.

Satakunnan FUTURREG-hankkeen yleisenä tavoitteena oli julkisorganisaatioiden ennakointiosaamisen kehittäminen. Kohteeksi valittiin yhteistyössä Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen ja Satakuntaliiton kanssa Satakunnan maakuntasuunnitelman laatimisen käynnistäminen. Pitkän aikavälin suunnitelmassa tarvittavaa ennakointitietoa kerättiin käyttämällä FUTURREG-hankkeen työkalupakkia. Ennakointitietoa sekä tietokantoja ja tunnuslukuja toimintaympäristön muutoksesta on olemassa valtavat määrät, mutta tiedon hyödyntäminen vaatii osaamista ja riittävää näkemystä ennakointiprosesseista. Satakunnan FUTURREG-hankkeen tavoitteena oli käynnistää oppimisprosessi, jossa osallistujien strateginen ajattelu ja ennakointiosaaminen lisääntyisivät. Ennakointimenetelmien hyödyntäminen palvelee pitkän aikavälin toimintavalmiuksiin liittyvien hyötyjen tunnistamisessa ja muutosten ennakoinnissa.

Edellä mainittujen tavoitteiden ohella tavoitteena oli myös tuottaa pitkän aikavälin ennakointitietoa maakunnan tulevaisuutta hahmottelevien strategisten asiakirjojen (maakuntasuunnitelman ja muiden vastaavien ohjelmien) laatimiseen ja päivittämiseen. Alueen toimijoilta itseltään tulevaisuusverstaissa kerätty tieto helpottaa maakunnan strategista suunnittelua sekä lisää ymmärrystä tulevaisuuden sosiaalisista, taloudellisista ja teknologisista kehitysmahdollisuuksista Satakunnassa.

2. HANKKEEN ENNAKOINTIPROSESSIN VAIHEET

FUTURREG-hankkeen keskeisimmät ennakointivaiheet on kuvattu liitteessä 1 olevassa taulukossa. Osaa tuloksista esiteltiin Porissa järjestetyillä ennakointiseminaaripäivillä (Tulevaisuusseminaari ”Satakunta 2035. Miten Satakunnan tulevaisuutta tehdään?”, 5.6.2007). Tässä raportissa kuvataan pieni osa koko ennakointiprosessin tuloksista.

2.1 Taustaselvitys

Ennen ennakointiyhteistyön tarkempaa suunnittelua tehtiin tiivis taustakartoitus, jossa hahmotettiin strategioiden laadintaprosessien ’parhaat käytännöt’. Parhailta käytännöillä tarkoitettiin niitä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä, jotka tarjoavat tehokkaat keinot maakunnallisen ennakointitiedon keräämiseksi. Näitä käytäntöjä kartoitettiin neljän maakunta- tai kuntastrategioiden laadinnasta vastanneen henkilön haastattelussa. Haastateltavat olivat itse vastanneet alueellisten ennakointiprosessien suunnittelusta ja läpiviemisestä. Haastatteluissa selvitettiin erilaisia ennakointimenetelmiä ja niiden kelpoisuutta pitkän aikavälin alueelliseen ennakointiin. Haastattelut kohdistuivat ennakointiprosessin osaprosesseihin. Katso haastatteluissa käytetty kysymysrunko liitteessä 2.

2.2 Tulevaisuusverstaat

Tulevaisuusverstaiden tavoitteena oli kerätä satakuntalaisilta toimijoilta maakunnan kehittämiseen liittyviä näkemyksiä. Työskentely oli ohjattua ja niissä hyödynnettiin tulevaisuudentutkimuksessa käytettyjä aineistonkeruumenetelmiä. Verstaisiin kutsuttiin eri sektoreiden ja elämänalueiden edustajia. Osallistujia verstaissa oli 12–35. Verstaissa käsitelty aikajänne, johon asti maakunnan tulevaisuutta luodattiin, oli 30 vuotta. Osallistujille lähetettiin ennen tulevaisuusverstaspäiviä aiheeseen liittyvää taustatietoa, johon sai tutustua halutessaan. Itse verstaspäivien rakenne oli tyypillisesti sellainen, että päivän aluksi keskustelujen pohjaksi osallistujille jaettiin tietoa ajankohtaisista Satakunnan kannalta merkityksellisistä trendeistä ja muista mahdollisesti kiinnostavista yhteiskunnallisista ilmiöistä. Alustusten jälkeen siirryttiin verstasyöskentelyn pariin. Tulevaisuusverstaita järjestettiin kolme ja kunkin verstaan materiaalia käytettiin aina seuraavan verstaan suunnittelun ja työskentelyn pohjana.

Ensimmäisen verstaan tavoitteena oli tunnistaa Satakunnan mahdollisia tulevaisuuden painopistealoja vuonna 2035. Osallistajat jaettiin kolmeen teemaryhmään. Teemaryhmät olivat: 1) Ympäristö, aluerakenne ja energia; 2) Elinkeino, osaaminen, kulttuuri ja maaseutu sekä 3) Hyvinvointi, väestö, perus- ja hyvinvointipalvelut. Teemaryhmien aihepiirit löytyvät liitteestä 3. Teemaryhmissä keskusteltiin Satakunnan kannalta joko nyt jo tärkeistä ilmiöistä ja niissä mahdollisesti tapahtuvissa muutoksista tulevai-

suudessa tai aivan uusista nousevista ilmiöistä. Kukin osallistuja kirjasi ylös kolme tärkeimmäksi katso-
maansa ilmiötä. Nämä koskivat mm. yksittäisiä toimialoja, erilaisia alueita ja niiden käyttöä, toiminta- ja
harrastusmahdollisuuksia sekä elinkeinoja. Osallistujat kuvailivat visioimiaan tulevaisuustiloja rakenne-
tuissa tulevaisuuskuvissa, joissa heidän tuli kertoa yksityiskohtaisemmin, miten muutos näkyy konkreet-
tisesti Satakunnassa ja miksi se on merkittävä Satakunnan kehityksen kannalta. Tätä ensimmäistä vers-
tasta täydennettiin vielä lyhyehköllä internetkyselyllä, jossa pyydettiin kerättyyn aineistoon vielä lisää
lisäideoita.

Toisessa verstaassa lähdettiin alustusten jälkeen liikkeelle ensimmäisen verstaan tulevaisuuskuvista.
Työryhmissä painottuivat jo heti alkuvaiheessa tietyt tulevaisuuskuvat, jotka valikoituivat perusteelli-
semman keskustelun pohjaksi. Verstaassa keskusteltiin tulevaisuustilojen mahdollisuuksista ja uhista.
Tulevaisuuskuvien mahdollisuuksia yritettiin myös konkretisoida kartoittamalla erilaisia kehittämiside-
oita ja -toimenpiteitä.

Viimeistä verstaasta varten oli laadittu edellisten verstaiden aiheistojen pohjalta luonnos Delfoi-kyselyksi.
Tulevaisuusverstaan osallistujat käyttivät luonnosta pohjana keskustelulle siitä, mitä Satakunnan tule-
vaisuutta käsittelevässä kyselyssä tulisi selvittää ja painottaa. Verstaissa täsmennettiin sekä kysymysai-
heita että itse kysymyksiä.

2.3 Delfoi-kyselyt

Selvityksen aineisto on koottu Delfoi-menetelmää hyväksi käyttäen. Delfoi-menetelmässä tavoitellaan
tietoa, jota voidaan hyödyntää pyrittäessä arvioimaan tulevan kehityksen suuntaa ja eri vaihtoehtojen
todennäköisyyksiä (Kuusi 2003, 205). Subjektiivisista mielipiteistä kootun aineiston katsotaan sisältä-
vän "hiljaista tietoa", joka on tärkeä osa tulevaisuustiedon perustaa. Vaiheittaisella strukturoidulla tai
puolistrukturoidulla kyselymenetelmällä tuodaan esille ryhmän (usein asiantuntijoiden) mielipiteitä
halutusta teemasta. Delfoi voi koostua kahdesta tai kolmesta kyselykierroksesta, joiden kuluessa vastaa-
jien näkemykset kerätään, analysoidaan ja saatu informaatio palautetaan takaisin vastaajille lisätarkas-
telua ja -kommentteja varten. Delfoi on prosessi, jossa aineistoa analysoidaan samalla kun sitä kerätään
ja tietoja sekä ymmärrystä syvennetään aineistonkeruun eri vaiheissa. (Kamppinen ym. 2003, 889).

Verkkopohjaisella Webropol-kyselyohjelmistolla toteutettu Delfoi-kysely oli kaksivaiheinen. Ensimmäi-
nen Delfoi-kysely rakennettiin tulevaisuusverstaasiin osallistuneiden kanssa yhdessä. Kyselyiden pohja-
na käytettiin edellisten verstaiden aineistoa. Kysymykset kartoittivat mm. alueellisia vetovoimatekijöitä,
rakennettujen tulevaisuuskuvien toivottavuutta ja todennäköisyyttä. Avoimilla kysymyksillä kerättiin
lisäksi näkemyksiä mm. koskien Satakunnan houkuttelevuustekijöitä tulevaisuudessa, identiteettiä ja
brändiä nyt ja tulevaisuudessa sekä kartoitettiin vastaajien näkemyksiä hallinnollisten rajojen muutok-
sista sekä Satakunnan työmarkkina-alueen mahdollisesta muodosta vuonna 2035. Ensimmäinen kysely
lähetettiin noin tuhannelle satakuntalaiselle, joista kyselyyn vastasi 337. Saatuja vastauksia ei lähetetty
erilliselle kommenttikierrokselle vastausten runsauden vuoksi.

Delfoin toisen kierroksen kyselyllä tarkistettiin, syvennettiin ja tarkennettiin ensimmäisen kierroksen vastauksia. Kysymysten laadinnassa käytettiin ensimmäisen kyselyn vastauksia. Kutsu toisen vaiheen kyselyyn lähetettiin samoille tahoille, kuin ensimmäinenkin kysely. Vastauksia toiseen kyselyyn saatiin 319.

Kaksivaiheinen Delfoi tuotti yhteensä hieman yli sata sivua analysoitavaa aineistoa. Hieman yllättäen juuri avoimet kysymykset innostivat vastaajia, ja saadut vastaukset ovat erityisen monipuolisia, rikkaita ja kiinnostavia. Seuraavaksi raportoitavat tulokset perustuvat sekä tulevaisuusverstaissa että Delfoi-kyselyissä kerättyyn materiaaliin.

3. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

Seuraavista taulukoista ilmenee kyselyyn vastanneiden jakauma asuinkunnan, iän ja ammattinimikkeen mukaan. Suurin vastaajamäärä saatiin maakunnan keskuskaupungista Porista.

Taulukko 1. Vastaajien jakauma asuinkunnittain.

Kunta	%	Vastauksia yht.
Eurajoki	3,9	13
Eura	0,3	1
Harjavalta	1,5	5
Honkajoki	0,6	2
Huittinen	3	10
Jämijärvi	0	0
Kankaanpää	3,6	12
Karvia	0,9	3
Kiikoinen	0	0
Kiukainen	1,5	5
Kodisjoki	0	0
Kokemäki	3,3	11
Köyliö	1,2	4
Lappi	1,2	4
Lavia	1,8	6
Luvia	2,4	8
Merikarvia	0,6	2
Nakkila	1,8	6
Noormarkku	2,4	8
Pomarkku	1,2	4
Pori	46,6	157
Rauma	7,4	25
Siikainen	1,2	4
Säkylä	3	10
Ulvila	7,4	25
Vampula	0,3	1
Muu kunta	3,3	11

Taulukko 2. Vastaajien ikäjakauma.

Ikä	%	Vastauksia yht.
Alle 20	1,2	4
21–30	14,5	49
31–45	32,9	111
46–60	43,9	148
Yli 60	7,4	25

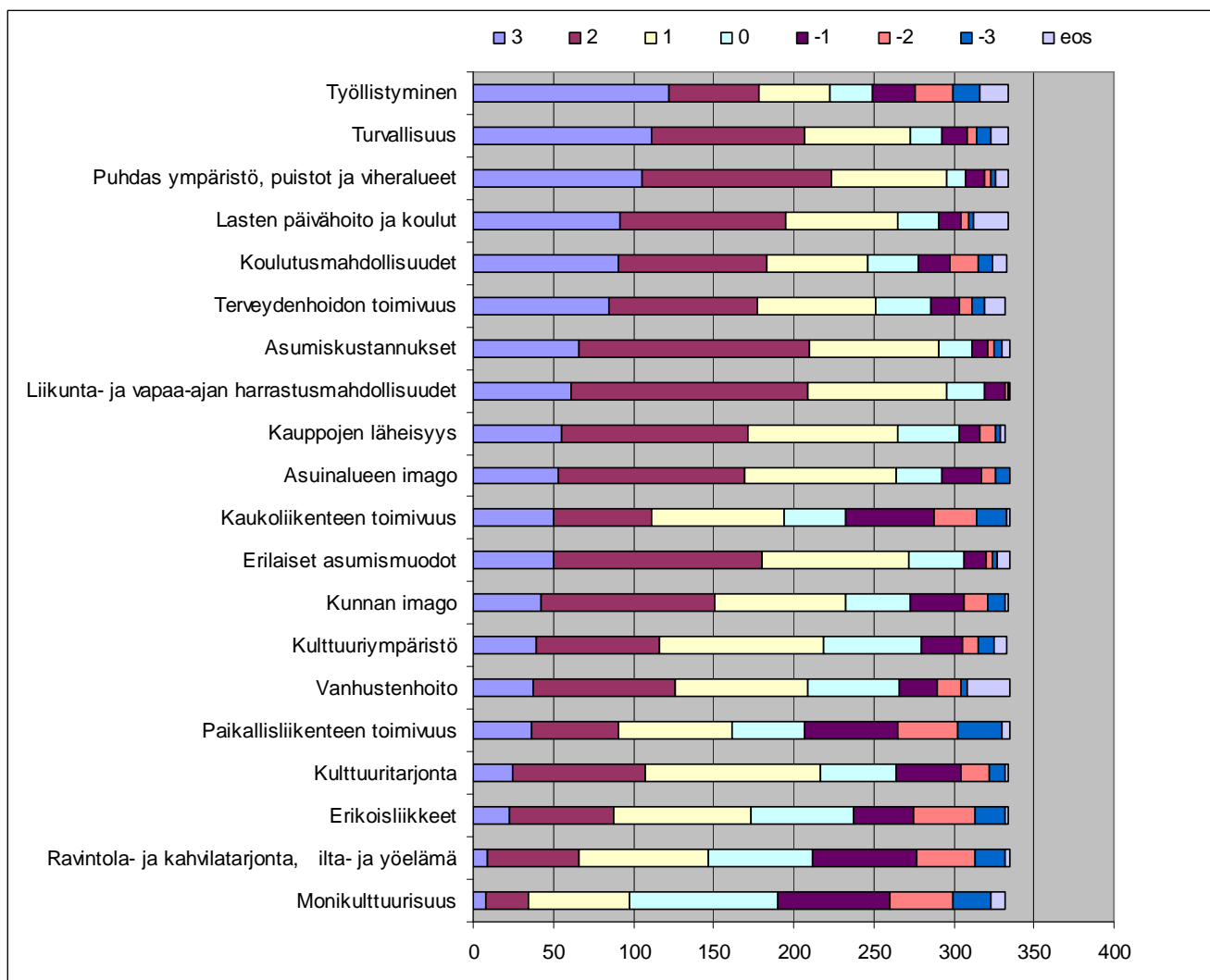
Taulukko 3. Vastaajien ammattinimikkeet.

Ammattinimike	%	Vastauksia yht.
Opiskelija	13,4	45
Kunnallishallinnon edustaja	16,9	57
Yhdistyksen, järjestön tai poliittisen puolueen edustaja	10,1	34
Yrittäjä/elinkeinoelämän edustaja	22,6	76
Muun organisaation edustaja	15,4	52
Eläkeläinen	0,6	2
Oppilaitoksen edustaja (koulutus ja tutkimus)	16,3	55
Kuntalainen	4,5	15
Muu	0,3	1

4. SATAKUNNAN KUVA NYT JA TULEVAISUUDESSA

4.1 Satakunnan vetovoimatekijät ja heikkoudet vuonna 2007

Tässä luvussa esitetään kootusti ne keskeisimmät näkemykset Satakunnan nykytilasta ja tulevaisuudesta, jotka kyselyyn vastanneet satakuntalaiset ilmaisivat. Alla oleva kuva 1 havainnollistaa, mitä vastaajajoukossa pidettiin tekijöinä, jotka kyselyn toteuttamisen ajankohtana (vuonna 2007) houkuttelevat väkeä asumaan Satakunnassa. Kyselyssä vastaajille annettiin mahdollisuus arvioida Satakunnan houkuttelevuutta kahdenkymmenen muuttujan kannalta. Vastaaja pystyi seitsenportaisella (+3... -3) asteikolla antamaan arvosanan sen mukaan, onko kyseinen tekijä väkeä maakuntaan houkutteleva vai sieltä pois-päin työntävä tekijä.

Kuva 1. Satakunnan houkuttelevuudet vuonna 2007.

Edellä kuvattiin mitä kyselyyn vastanneet pitivät koko Satakunnan maakunnan kannalta houkuttelevimpina tekijöinä. Kyselyssä oli myös kaksi kysymystä, joissa näkökulmaa vielä hieman kavennettiin ja tiedusteltiin, mitä tekijöitä vastaajat näkevät vetovoimatekijöinä omassa asuinkunnassaan. Kysymyksissä pyydettiin arvioimaan, miten voimakkaina muutamat tunnistetut vetovoimatekijät vaikuttavat vastaajan asuinkunnassa, sekä pyydettiin arvioimaan, miten hyvin kyselyssä muutamat valitut laatusanat sopivat vastaajan asuinkuntaan.

Liitteessä 4 (kuvat 4a, 4b ja 5) näytetään oman kotikunnan vetovoimaan liittyvien kysymysten vastaukset sellaisten kuntien osalta, joista vastaajia oli vähintään 10. Tällaisia kuntia olivat Eurajoki, Huittinen, Kankaanpää, Kokemäki, Pori, Rauma, Säskylä ja Ulvila. Vastaajien oman asuinkuntansa vetovoimatekijöitä koskevat näkemykset on jaettu kahteen kuvaan siten, että ensimmäisessä kuvassa (4a) näkyvät vastaukset koskien Eurajokea, Huittista, Kankaanpäää ja Kokemäkeä, toisessa kuvassa (4b) on kuvattuna Porin, Rauman, Säskylän ja Ulvilan tilanne.

Taulukoiden tulkintaa voi tehdä esimerkiksi siten, että tarkastelee jokaisen kunnan osalta vastaajien tärkeimpänä pitämää vetovoimatekijää tai määrettä. Jos taulukoita tarkastellaan näin, saadaan seuraavallaisia väläyksiä satakuntalaisiin kuntiin: Eurajoelle houkuttelee ensisijaisesti hyvät työllistymismahdollisuudet, Huittisiin hyvät ostosmahdollisuudet, Kankaanpäähän hyvät liikunta ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet, Kokemäelle kunnan hyvä turvallisuus, Poriin koulutusmahdollisuudet, Raumalle hyvät liikunta- ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet, Säskylään hyvät työllistymismahdollisuudet ja Ulvilaan lasten päivähoidon ja koulujen sekä terveydenhuollon toimivuus. Kuntalaisten arvioivat omaa asuinkuntansa seuraavasti: eurajokelaisten, huittislaisten, säskyläläisten ja ulvilalaisten mielestä heidän kotikuntansa on aktiivinen; kankaanpäälaiset näkevät kotikuntansa luovana; kokemäkeläiset kuuntelevana ja raumalaiset positiivisella tavalla yksilöllisenä. Ainoastaan porilaiset eivät valinneet kotikuntansa ensisijaisesti määrittäväksi tekijäksi positiivista asiaa. Porilaiset näkivät kotikaupunkinsa olevan taantuva.

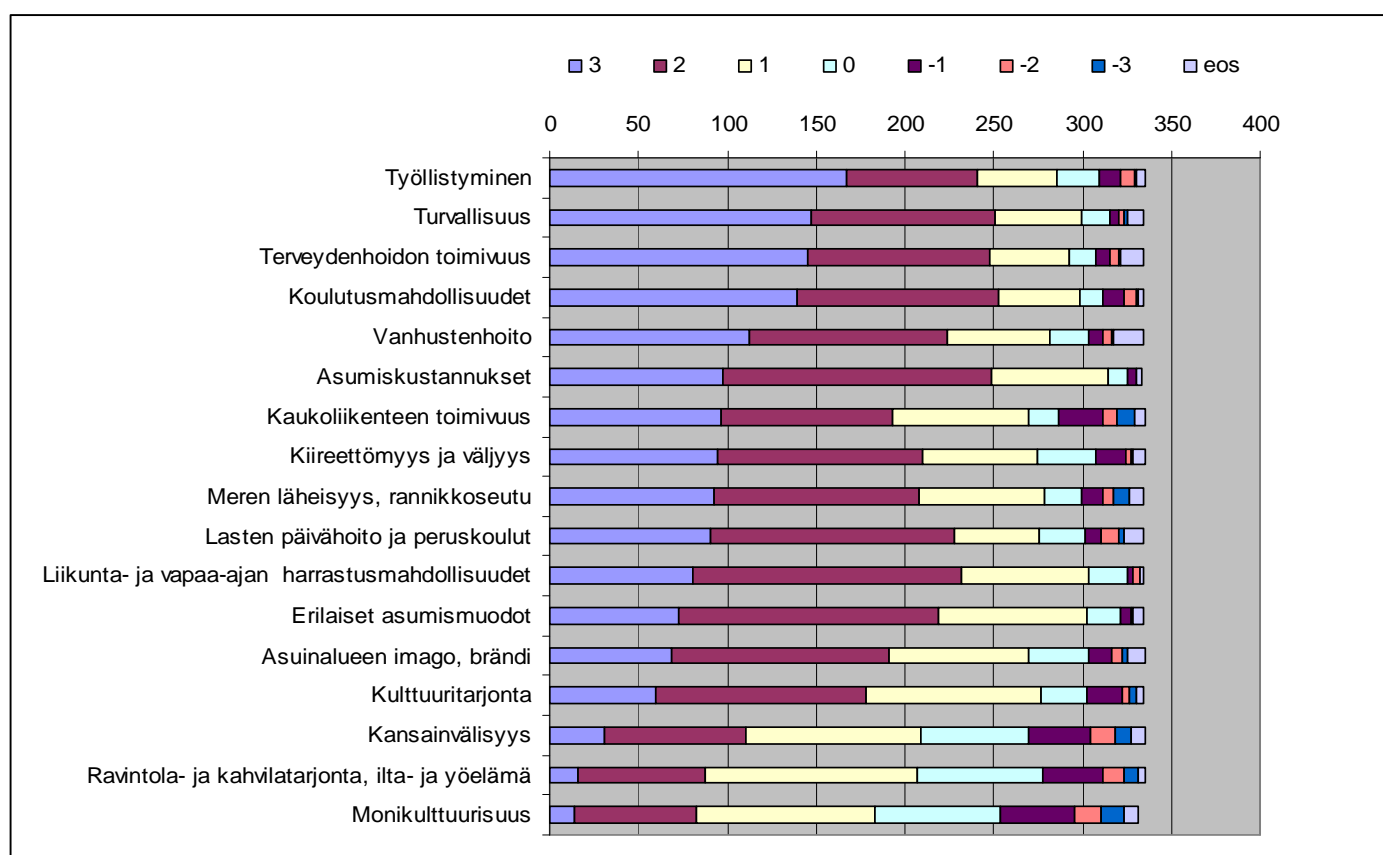
Kuviosta voi tietysti lukea paljon muutakin ja tuloksia tulee tulkita kokonaisuutena, mutta edellisessä kappaleessa oli esitetty yksi mahdollinen lähestymistapa kuvioiden havainnointiin.

Näistä kuvioista saadaan näkökulmaa maakunnan vahvuuksista ja osin myös heikkouksista. Ne tekijät, joita pidettiin vähiten vetovoimaa aiheuttavina, voidaan lukea heikkouksiksi. Kuntien välillä on vastauksissa pientä eroavaisuutta, mutta yhtäläisyyksiäkin eri kuntien asukkaiden näkemyksistä on löydettävissä sen verran, että vastausten perusteella voidaan hahmotella kokonaiskuvaa Satakunnasta.

Kootusti maakunnan keskeisimpiä vahvuuksia ovat turvallisuus, koulutus, asuinolot ja -kustannukset, vapaa-ajanviettomahdollisuudet ja puhdas ympäristö. Maakunnan heikkouksia taas ovat yhteistyön puute, huonot liikenneyhteydet, liian negatiivinen kuva omasta osaamisesta, tulevaisuuden uskon puute sekä rohkeuden ja monikulttuurisuuden puute. Maakunnan vahvuuksia ja heikkouksia tuli esille myös seuraavissa luvuissa tarkemmin käsiteltävissä Satakunnan identiteettiä ja brändiä kommentoivissa avoimissa vastauksissa.

4.2 Satakunnan vetovoimatekijät ja vahvuudet vuonna 2035

Seuraavaksi kyselyssä pyydettiin vastaajia siirtymään nykytilan arvioinnista tulevaisuuden näkymien pohtimiseen. Vastaajilta kysyttiin millaisena he näkevät Satakunnan vetovoimatekijät vuonna 2035. Verrattaessa tämän kysymyksen vastauksia aiempaan, vuoden 2007 tilannetta kartoittavaan kysymykseen, on tässä huomioitava se, että aivan kaikkia ensimmäisessä kyselyssä mukana olleita vetovoimatekijöitä ei tässä tulevaisuutta koskevassa kysymyksessä pyydetty arvottamaan. Valtaosa muuttujista oli samoja, mutta aiemmassa kysymyksessä mukana olleet muuttujat "kunnan imago", "paikallisliikenteen toimivuus", "puhdas ympäristö, puistot ja viheralueet", "kauppojen läheisyys", "erikoisliikkeet" sekä "kulttuuriympäristö" oli tästä tulevaisuutta tähyilevästä kysymyksestä jätetty pois. Alla oleva kuva 2 koa näyttää yhteensä vastaajien näkemykset.

Kuva 2. Satakunnan houkuttelevuudet vuonna 2035.

Siirryttäessä nykypäivästä tarkastelemaan vuotta 2035 tärkeimpien vetovoimatekijöiden kärkejärjestys muuttui siten, että työllistyminen ja turvallisuus pysyivät kärkipaikalla, mutta terveydenhoidon toimivuuden ja koulutusmahdollisuuksien arvioitiin houkuttelevan nykyistä enemmän. Erityisesti vanhusten hoito nousi kymmenen sijaa ja vastaavasti liikunta- ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet laski jonkin verran. Tämä tulos saattaa osaltaan johtua siitä, että suurin vastaajaryhmä kyselyssä oli 46–60 -vuotiaat, jotka tuolloin ovat vanhusten hoidon palvelujen kuluttajia.

Avoimissa vastauksissa mainittiin maakunnan mahdollisina tulevaisuuden vetovoimatekijöinä edellisen kuvion muuttujien ohella myös muutamia muita tekijöitä. Joissakin vastauksissa vertailtiin tulevaisuuden pääkaupunkiseutua ja tulevaisuuden Satakuntaa. Uskottiin, että pääkaupunkiseudun kohonnut kustannustaso ja heikentynyt elämänlaatu työntää ihmisiä asumaan muualle Suomeen työskentelemään pääasiassa etätöissä ja tästä pääkaupunkiseudulta pois muuttavasta väestöstä Satakunta saa osansa. Verrattuna pääkaupunkiseutuun vetovoimatekijöinä nähtiin mm. mahdollisuudet luonnonläheiseen asumiseen, lasten päivähoitopaikkojen parempi saatavuus, pienemmät luokkakoot pienemmissä kouluissa sekä parempi mahdollisuus vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittymiseen. Jotta ruuhka-Suomesta saataisiin houkuteltua tehokkaasti väkeä Satakuntaan, tulisi maaseutumaisen elämän vastapainoksi maakunnassa olla myös elävää ja vilkasta kaupunkimaista elämää. Tulisi kehittää maakunnan asukkaiden mahdollisuuksia viettää aikaa miellyttävissä kylä- ja kaupunkikeskustoissa ja täten lisätä maakunnan houkuttelevuutta entisestään. Keskustoja tulisi tehdä elävämmiksi siten, että keskustoissa olisi tapahtumia ja elämää nykyistä enemmän myös iltaisin ja viikonloppuisin.

4.3 Satakunnan identiteetti ja brändi vuonna 2007

Tässä luvussa käsiteltävät termit identiteetti ja brändi tulee ymmärtää seuraavasti: identiteetti on alueen perimmäinen olemus tai ominaislaatu. Brändi taas tarkoittaa asiaan (tässä tapauksessa Satakunnan maakuntaan) liitettäviä mielikuvia tai mielipiteitä. Identiteetin (tai ainakin identiteetin positiivisten tekijöiden) tulee heijastua maakunnan brändissä, joten käsitteet ovat vahvasti toisiinsa kytköksissä. Tästä syystä aiheet käsitellään samassa luvussa.

Kyselyyn tulleiden vastausten perusteella kovin yhtenäistä koko maakuntaa yhdistävää satakuntalaista identiteettiä ei ole olemassa. Vastauksissa oli erotettavissa maakunnan kolmen väriyöhykkeen rajat, Etelä-Satakunta keltaisena viljelyalueena, Keski-Satakunta sinisenä joen ja meren alueena ja Pohjois-Satakunta vihreänä metsävyöhykkeenä. Nykyisen "satakuntalaisuuden" ydin keskittyy lähinnä Suur-Poriin (Porin seutukunta, Pyhäjärviseu), maakunnan muissa osissa on omanlaisensa identiteetit. Pohjois-Satakunnan identiteetti, kieli ja mieli suuntautuu yhä enemmän yhtäältä Etelä-Pohjanmaalle (Karvia, Honkajoki), toisaalta Pirkanmaalle. Rauman seutu etsii edelleen itseään jossain Varsinais-Suomen ja Satakunnan välissä. Maakunnassa on erotettavissa kolme vahvaa paikallista identiteettiä: raumalainen, porilainen ja kankaanpäälainen identiteetti. Näiden erillisten identiteettien uskottiin vain voimistuvan tulevaisuudessa.

Monet vastaajat näkivät, että tietoista Satakunta-brändin rakentamista ei ole juurikaan tehty eikä näin ollen voida lainkaan sanoa maakunnalla brändiä olevan. Jos tietoista maakunnan positiivisen ilmeen rakentamista on tehty, siinä ei vastausten perusteella olla juuri onnistuttu. Vastaajien käsitys siitä, millaisena Satakunta näyttäytyy muulle Suomelle ja ulkomaille, oli jokseenkin negatiivinen. Maakunnan ilmeessä ulospäin nähtiin sekä hyviä että huonoja asioita, mutta voittopuolisesti yleinen näkemys oli, että yleisvaikutelma muualla Suomessa Satakunnasta on välinpitämätön ja jokseenkin negatiivinen.

Sitä, millainen Satakunnan uskottiin maakunnan ulkopuolisten silmissä olevan, leimasi monissa vastauksissa tyytymättömyys nykytilaan ja tietynlainen toivottomuus tulevaisuudennäkymien suhteen. Uskottiin, että maakunta nähdään lähinnä raskaan teollisuuden maakuntana, jota vaivaa muuttotappio ja sulkeutuneisuus. Yhtäältä todettiin maakunnassa olevan paljon hyvää, mutta toisaalta ei aivan täysin tunnettu luotettavan siihen, että maakunta pystyy kääntämään tulevaisuudessa tilanteensa valoisammaksi. Maakunnan brändin uskottiin rakentuvan hyvin pitkälle Porin kaupunkiin liittyvistä mielikuvista. Muun Satakunnan luonnonläheisyyden tai merellisyyden uskottiin jäävän tämän mielikuvan varjoon. Satakunnan uskottiin saavan aikaan positiivisiakin mielleyhtymiä muualla Suomessa: näistä eniten mainintoja saivat jokavuotinen Pori Jazz -tapahtuma, Yyteri, Vanha Rauma, Raumanmeren juhannus, sekä seura-
tuimpien urheilulajien pääsarjoissa kilpailevat satakuntalaisjoukkueet Porin Ässät ja Rauman Lukko. Koko maassa tunnettu on myös Olkiluodon ydinvoimalatyömaa, mutta tämä hanke ei välttämättä kaikissa suomalaisissa herätä pelkästään positiivisia mielleyhtymiä. Satakunnan brändin heikkoudesta kertoo jotain se, että monet vastaajat eivät olleet täysin vakuuttuneita, osaavatko muun Suomen ihmiset välttämättä yhdistää edellä mainittuja Satakunnan brändin kannalta merkittäviä ilmiöitä, tapahtumia tai paikkoja Satakunnan maakuntaan.

Huomioitavaa vastauksissa on se, että vastaajien valtaosa kuvaili kotimaakunnassaan olevan lukuisia hyviä asioita, kuten luonto, rauha, turvallisuus kiireettömyys, edullinen hintataso ja ihmisläheinen asu-
misympäristö. Ongelmana kuitenkin on se, että nämä asiat eivät ole laajalti tiedossa maakunnan ulkopuolella. Satakunnan kuva muodostuu suurelta osin muiden kuin satakuntalaisten toimijoiden välittämistä uutisista ja raporteista maakunnan tapahtumista. Maakuntaan liittyvä uutisointi valtakunnallisissa medioissa on valitettavan usein negatiivissävytteistä ja näissä uutisissa muistetaan usein kerrata kaikkia Satakunnan kokemia hankaluuksia. Positiivisten uutisten uutiskynnys on yleensäkin valtakunnan viestimisessä korkea ja kun Satakunnasta on jotain positiivista kerrottavaa, ei uutisen liittymistä Satakuntaan aina välttämättä painoteta riittävästi niin, että uutisen vastaanottaja osaisi sen myöhemmin Satakuntaan mielessään yhdistää. Positiivisen Satakunta-brändin rakentamiselle on siis tilaus.

Seuraavassa on joitakin poimintoja kyselyn avoimista vastauksista koskien satakuntalaisen identiteetin ja brändin rakennuspaloja vuonna 2007:

- § *"Nykyään ambivalentti tilanne, jossa vanhakantainen hallinto- ja päätöksentekokulttuuri sinnittelee ja yrittää pitää kiinni vallan kahvasta ja samalla mukautua pakon edessä uuteen kulttuuriin."*
- § *"Aika negatiivinen. Ainoastaan Yyterit ja jazz tiedetään, mutta muuten ei. Noilla kahdella asialla ei Satakuntaa elätetä pitkässä juoksussa."*
- § *"Fyysiseltä brändiltään jäykkä, uudistusvastarintainen. Muistuttaa paikallaan istuvaa koiraa, jota ei saa liikkeelle, vaikka millä houkuttelisi. Toiminnallisessa ympäristössä on potentiaalia."*
- § *"Satakunnan brändi on hahmoton. Tätä tosiasiaa on turha piilottaa toiveikkaiden korulauseiden alle. Brändiä ei perusteta mahtikäskyllä, sen on perustuttava täällä asuvien ja vieraillevien ihmisten kokemuksiin! Ainoa määritelmä, joka tulee heti mieleen on: "Satakuntalaisen luonteessa varsinaissuomalainen vittumaisuus yhdistyy hämäläiseen hitauteen."*
- § *"Raskaaseen teollisuuteen nojaava periferia."*
- § *"Satakunta on maaseutumainen, pusikoituva ja autioituva dinosaurusten maakunta."*

- § *Opiskelijaystävällinen, metalli-, puu- ja alihankinta maakunta."*
- § *"Hieman syrjässä, omillaan oleva ja omiensa parissa viihtyvä maakunta, joka ei juuri herätä intohimoja ulkopuolella maakunnan."*
- § *"Haalea, maaseutumainen, kova usko - pienet kyvyt, heikko itseluottamus ja näin lähdössä joka lähtöön."*
- § *"Teollistunut ja maataloudesta elävä maakunta. Pori Jazz ja Raumanmeren juhannus. Tosin niitä ei kovinkaan paljon mielletä Satakuntalaisiksi tapahtumiksi."*
- § *"Meriteollisuuden ja paperiteollisuuden ja metallin osaaaja."*
- § *"Perinteistä taantuvaa teollisuutta. Luovuus ja uuden ajattelu on vasta alkamassa. Ennakkoluuloisuutta ja vanhassa pitäytymistä."*
- § *"Satakunnan brändi on vaikutukseltaan heikko. Heikko tunnettuus ei perustu selkeisiin yhteisiin tekijöihin, vaan sirpaleiseen epäselvään kuvaan."*
- § *"Maanviljelyn, kaupan ja teollisuuden luonnonläheinen maakunta."*
- § *"Satakunta on lapsiystävällinen alue, jossa lasten on hyvä kasvaa. Edulliset asunnot mahdollistavat lapsiperheiden turvaton taloudellisen tilanteen."*
- § *"Raskaan teollisuuden maakunta, jossa asukkaiden ja päättäjien koulutustaso on alhainen. Alueelle keskittyy sellaista yritystoimintaa, jota ei muualla haluta: energiatuotantoa, jätteenkäsittelyä, kemian teollisuutta..."*
- § *"Satakunnalla ei ole vahvaa brändiä tällä hetkellä, ei ainakaan sellaista jota toivomme."*
- § *"Valitettavasti Satakunnan brändi on negatiivinen. Muuttotappioaluetta alueellisia ja paikallisia kähinöitä. Vanhoista asemista ja asenteista pidetään viimeiseen asti kiinni. Dynaamisuus puuttuu. Yrityksiä vähänlaisesti. Satakunnan veturilla Porilla kyseenalainen maine."*
- § *"Miellyttävä asuinpaikka, mutta ilmapiiriltään edelleenkin taantuva ja vanhoillinen."*
- § *"Hajuton ja mauton, periferiaa muulle Suomelle! Satakunta ei erotu positiivisesti muusta Suomesta."*
- § *"Liiallinen Pori-keskeisyys on nykyinen brändi. Pori ja sen johto taas on taantumuksen ja poliittisen pelin invalidisoi."*
- § *"Historiallinen maakunta, joka etsii mahdollisuuksiaan."*
- § *"Luonto lähellä, toimivia kokouspaikkoja, mieleenpainuvia ohjelmanpalvelukohteita, kateuden tyyssija."*
- § *"Alue ei luo kokonaisbrändiä, vaan etelä, pohjoinen, jokialue ja rannikko ovat kaikki omaa erilaista brändiään. Teollisuus ja ydinvoima jätteineen eivät ole houkuttelevia brändejä."*
- § *"Mielikuvat parantuneet, mutta eivät vielä erittäin hyviä. Hienoja juttuja kuten teknologiateollisuus, meri, jazz, Vanha Rauma ei oikein yhdistetä Satakuntaan. Eräs Heli Laaksonen on tehnyt Varsinais-Suomesta niin lupsakan alueen."*
- § *"Perusteollisuus- ja maatalousvoittoinen alue, jossa rakennemuutos on edelleen käynnissä. Toisaalta mielikuvat linkittyvät vahvasti Poriin ja Raumaan, jotka nähdään maakunnan kehittyvänä ytimenä."*
- § *"Satakunta on suomalaisten maakuntien joukossa asennemuseo."*
- § *"Porin brändi on väkivaltarikollisuus."*
- § *"Monipuolisen luonnonympäristön ja rikkaan kulttuuriympäristön aito maakunta. Taiteen ja kulttuuritoiminnan osalta maakunnan tarjonta on viime vuosina vilkastunut ja monipuolistunut olennaisesti."*
- § *"Paikka, jossa on kovasti yritystä, mutta jollakin tapaa se ei oikein riitä. Osaltaan tätä aiheuttaa varmasti satakuntalaisten epäileväinen ja hieman pessimistinen luonne. Oma seutua ei osata tai haluta tai voida arvostaa. Mitä meillä täällä on? Kuinka paljon me itse arvostamme sitä, mitä muiden alueiden asukkaille yritämme Satakunnasta markkinoida? Ehkä pitäisi ensin saada ns. oma porukka tajuamaan, että Satakunta on ihan hieno paikka elää ja asua. Ei täydellinen, mutta ei täysin toivotonkaan."*
- § *"Satakunnan brändi on jotakin, jota ei ole kyetty oman alueen asukkaisiin iskostamaan ja jonka todellisuuspohja on täten hieman hatara. Kaikki on ihan jees, mutta mistään ei oikeastaan olla ylpeitä."*

- § *"Satakunnan brändi on epämääräinen sekamelska yysteriä, teollisuutta, luontoa. Posek, Maisa, Satakuntaliitto ja moni muu toimivat liian erillään toisistaan ja markkinoivat aluetta keskenään liian eri tavoin."*
- § *"Satakuntaa pidetään ei-kehittyvänä muuttotappioalueena. Olkiluoto luo kahdenlaista toisistaan hyvin poikkeavaa imagoa."*
- § *"Satakunnalla voisi olla ihan hyvä brändi, ellei sitä väistämättä yhdistettäisi porilaisuuteen."*
- § *"Satakunnan brändi yhteistyön tekemisen kannalta on negatiivinen, koska täällä ei luoteta toisiin ja maakunnan pääkaupunki nähdään mörkönä, joka nielee muut ympäröivät alueet itselleen - ottaa hyödyn ei anna toisille."*
- § *"Satakuntalaisia pidetään hiljaisina ja pidättyväisinä, omituista murretta puhuvina. (tämä ulkopaikkakuntalaisen silmin) Satakunta on kulttuuria ja perinteitä, kaunista maaseutua, kansainvälisiä vieraita lämpimästi vastaanottava, upeita viheralueita ja harrastusmahdollisuuksia lähellä asukkaita (niitä toki hyödynnetään/markkinoidaan/arvostetaan hyvin vähän), värikkäät murteet vaihtuvat läpikulkumatalla pohjoisesta etelään päin kuljettaessa. (tämä paikkakuntalaisen silmin)."*

4.4 Satakunnan identiteetti ja brändi vuonna 2035

Leimaavaa Satakunnan identiteetille menneisyydessä on ollut vahva kilpailu Rauma-Pori -akselilla. Suurin osa vastaajista ei usko tämän asetelman tulevaisuudessakaan paljoa muuttuvan, ainakaan yhteistyön kehittymiseen ei juurikaan uskota. Joissain vastauksissa nähtiin Satakunnan maakunnan toimeliaisuuden ja yhteistyökuvioiden tulevaisuudessa jakautuvan kahteen osaan, toinen (Porin seutu ja Pohjois-Satakunta) suuntautuu Tampereen ja toinen (Rauman seutu) Turun suuntaan. Joissain vastauksissa uskottiin tämän kehityskulun jopa johtavan vähitellen siihen, että vuoteen 2035 koko Satakunnan maakunta on kadonnut kartalta.

Kuten jo aiemman Satakunnan brändiä vuonna 2007 kartoittavan kysymyksen kohdalla, myös tässä tulevaisuutta tutkailevassa kysymyksessä vastaajien selkeä valtaosa näki Satakunnan tulevaisuuden menestymisen edellytykset varsin hyvinä. Tärkeintä on päästä eroon negatiivisista mielikuvista ja ennakkoluulottomasti ja suunnitelmallisesti yhteistyöllä kehittää maakuntaa sisäisesti, huolehtia maakunnan yhteyksistä ympäröivään maailmaan sekä viestittää maakunnan positiivisesta ilmeestä ja tulevaisuudenuskosta. Satakunnan vahvuuksina tulevaisuudessa nähtiin jo aiemmin kyselyssä esille tulleet seikat: tärkeimpinä luonto, viihtyisyys, turvallisuus ja ihmisläheisyys. Nämä tekijät yhdessä houkuttelevat ihmisiä jäämään ja uusia ihmisiä asettumaan maakuntaan. Yrityksiä maakuntaan houkuttelee vahva teollinen perinne ja hyvä koulutustarjonta.

Seuraavassa on poimintoja kyselyn avoimista vastauksista koskien Satakunnan brändiä vuonna 2035:

- § *"Taitelijoiden ja yrittäjien yhteinen Satakunta! Hyvä Satakunta on yrittäjien, luovuuden ja lasten Satakunta. (Mutta sen pitää olla todellisuutta, ei valhe, jota toistellaan juhlapuheissa.)"*
- § *"Eurooppalainen kehittyvä maakunta, jolla on vilkkaat yhteydet muihin eurooppalaisiin alueisiin."*
- § *"Avoimuus, vilpittömyys ja aito yhteistyö oman ja etupiirin edun edelle"*
- § *"Savupiipputeollisuudesta noussut uusi innovatiivinen ja yritysmäinen paikka."*

- § *"Korkeatasoinen peruskoulutus 1-9 lk + jatko-opinnot. Kulttuuritarjonta (teatteri, tanssi). Nopea liikenneyhteys lento POR-HKI jne."*
- § *"Satakunta häviää kartalta, se tulee liittymään Pirkanmaahan. Brändi tulee olemaan Pirkanmaan merenranta."*
- § *"Tulevaisuudessa voimakas henkinen vahvuus ja tunne-elämän tasapainoisuus ovat osaavan satakuntalaisen voimavara ja tunnuspiirre."*
- § *"Maaseutumainen hyvin hoidettu ja keidasmainen maakunta joka tarjoaa houkuttelevan vaihtoehdon umpeen ruuhkautuneelle ja levottomalle pääkaupunkialueelle."*
- § *"Turvallinen, toimiva, ihmisen kokoinen maakunta, jossa yhteisöllisyys toimii, asumisen ja elämisen kiireettömyys on valttikortti"*
- § *"Vahva, määrätietoinen, palveleva, jalat maassa, toteuttava. Ei koira karvoistaan pääse, niinpä tärkeintä on kääntää ja kasvattaa perusidentiteetti positiiviseksi ja aikaansaavaksi."*
- § *"Korkealaatuisten hyvinvointipalveluiden maakunta."*
- § *"Joki ja meri. Turvallisuus ja seikkailu, eteenpäin virtaus hitaasti, mutta määrätietoisesti."*
- § *"Vihreä henkireikä yhä ahtaamassa ja ruuhkaisemmassa maailmassa."*
- § *"Monipuolista energiaa tuottava maakunta, elinkeinoelämän ja korkeakoulujen yhteistyön soveltaja."*
- § *"Aktiivinen rannikkoseutu. Kiinteässä yhteistyössä kasvavien valtakunnanosaakeskusten, Tampereen ja Turun, kanssa, hyödyntäen näiden kasvavaa valtakunnallista vetovoimaa ja kasvua satelliittina. Hyvät joukkoliikennetytydet em. kaupunkiseutuihin mahdollistavat joustavia asumis- ja työpaikkaratkaisuja."*
- § *"Ympäristön ja kulttuuriperinnön vaaliminen sekä kehittäminen korostuvat jatkossa: ne tärkeitä houkuttelevan brändin kannalta!"*
- § *"Kasvava paluumuuttaja-alue jota perheet arvostavat koska molemmat puoliset saavat työtä ja lasten jatkokoulutus on hyvällä tasolla joten perhe voi pysyä lähekkäin pitempään."*
- § *"Ns. vanhan teollisuuden uusi tuleminen, osaaminen ja positiivinen työvoimapula, "jos tänne muuttaa töitä löytyy."*
- § *"Tulevaisuudessa Pori Tampereelle suuntautunut kehittyvä rannikkokaupunki. Rauma Turun pohjoinen ulottuvuus."*
- § *"Pelkään, ettei vuonna 2035 ole Satakuntaa, satakuntalaiset itse eivät markkinoi itseään satakuntalaisina."*
- § *"Kansallinen brändi: merellinen raikkaus ja osaaminen Kansainvälinen brändi: turvallisuutta tarjoava globalisaatiomenestyjä"*
- § *"Satakunta on uusi avautunut sivu Suomen kartalla, jota kaikki haluavat lukea ja tutkia. Satakunnan johtajat ovat haluttuja ja kysyttyjä elvyttämään myös muuta Suomea."*
- § *"Jotakin nykypäivän Oulua ajatellen."*
- § *"Suomen ekotehokkain ja ekologisinen raskaan teollisuuden maakunta. Päästöt on pantu kuriin uusimmalla ja tehokkaimmalla ympäristönsuojelutekniikalla. Tämä on edistänyt ympäristötekniikkaan ja uusiutuviin energiamuotoihin erikoistuneiden yritysten tuloa maakuntaan."*
- § *"Merimaisema! Yrittäjyyden pitkät perinteet, Ulvilan kauppiasta aina porilaisiin laivanrakentajiin, Merikarvialta saapuneisiin sahureihin ja raumalaisiin merenkävijöihin!"*

Kaksivaiheisen kyselyn toisessa vaiheessa pyydettiin vastaajia arvottamaan muutamia erilaisia ensimmäisen vaiheen vastauksista johdettuja mahdollisia tulevaisuuden Satakuntaa kuvaavia määreitä. Oheinen taulukko 4 havainnollistaa vastaajien näkemyksiä. Kiinnostavimpana annetuista vaihtoehdoista nähtiin: "Ihmisenkokoista elämää mahdollisuuksien maakunnassa". Toisaalta aiempienkin vastausten kohdalla havaittua lievää pessimismia koskien mahdollisuuksia rakentaa yhtenäistä ja positiivista brändiä kuvaa hyvin se, että toiseksi uskottavimpana vaihtoehtona vastaajat eivät maininneet mitään annetuista ehdotelmista, vaan uskoivat vaihtoehtoon "Yhtä brändiä ei synny, koska toimijat markkinoivat

maakuntaa keskenään liian eri tavoin”. Paljon selkeämpää viestiä yhteistyön tarpeesta maakunnan imagon rakentamisessa ei voi saada.

Taulukko 4. Satakunnan tulevaisuuden brändi.

	%	Vastauksia yht.
Puhdas, väljä, merellinen luontomaakunta	14,5	46
Ihmisenkokoista elämistä mahdollisuuksien maakunnassa	23,3	74
Taiteilijoiden ja yrittäjien Satakunta	9,1	29
Puhdasta ruokaa ja korkeaa teknologiaa	11,7	37
Perusteollisuutta ja perinteitä hyödyntävä moderni teollisuusalue	10,1	32
Eurooppalainen kehittyvä vilkkaiden yhteyksien kontaktipaikka	2,5	8
Energiammaakunta; monipuolisesti energiaa tuottava, energia-alalla elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteistyön soveltaja	9,5	30
Yhtä brändiä ei synny, koska toimijat markkinoivat maakuntaa keskenään liian eri tavoin	15,5	49
Ei mikään näistä	3,8	12

Kootusti voidaan kyselyn brändi-vastauksista havaita, että brändin rakentamisen ja aluekehityksen kannalta ei alkuunkaan riitä, että joku vahvuus on olemassa – vahvuutta on pystyttävä myös hyödyntämään kilpailukykytekijänä. Satakuntalaisen elämänlaadun elementteinä ja maakunnan houkuttelevuustekijöinä tulivat luontoon liittyvät tekijät toistuvasti esille: puhdas ympäristö, puistot sekä monipuoliset viher- ja vesiympäristöt. Näistä vastauksista voi helposti johtaa luontomatkailun olevan yksi suuri tulevaisuuden mahdollisuus Satakunnassa. Joissain vastauksissa tosin suhtauduttiin luontomatkailuyrittäjyyden kehittämiseen myös kriittisesti ympäristön tilan mahdollisen heikkenemisen vuoksi. Viranomaisten ja alan yrittäjien yhteistyöllä nämäkin mahdolliset ongelmat ovat vältettävissä, matkailuyrittäjien keskinäisen sekä matkailuyrittäjien ja maakunnan muiden toimijoiden välisen yhteistyön edellytysten parantaminen tunnistettiin vastauksissa yhtenä keskeisenä kehittämisen kohteena.

Kysyttäessä mitä vastaajat pitävät tärkeimpänä asiana, johon tulisi keskittyä jos tavoitteena on hyödyntää Satakunnan luontoympäristöä alueen kilpailuvalttina, sai Kokemäenjoen suiston, Selkämeren sekä järviolueiden kestävä virkistys- ja matkailukäytön lisääminen kolmanneksen osuuden maininnoista. Toiseksi tärkeimpänä pidettiin matkailuyrittäjien keskinäisen yhteistyön ja -verkostoitumisen kehittämistä. Vastaajien näkemykset tähän kysymykseen ovat kokonaisuudessaan nähtävissä seuraavan sivun taulukossa 5.

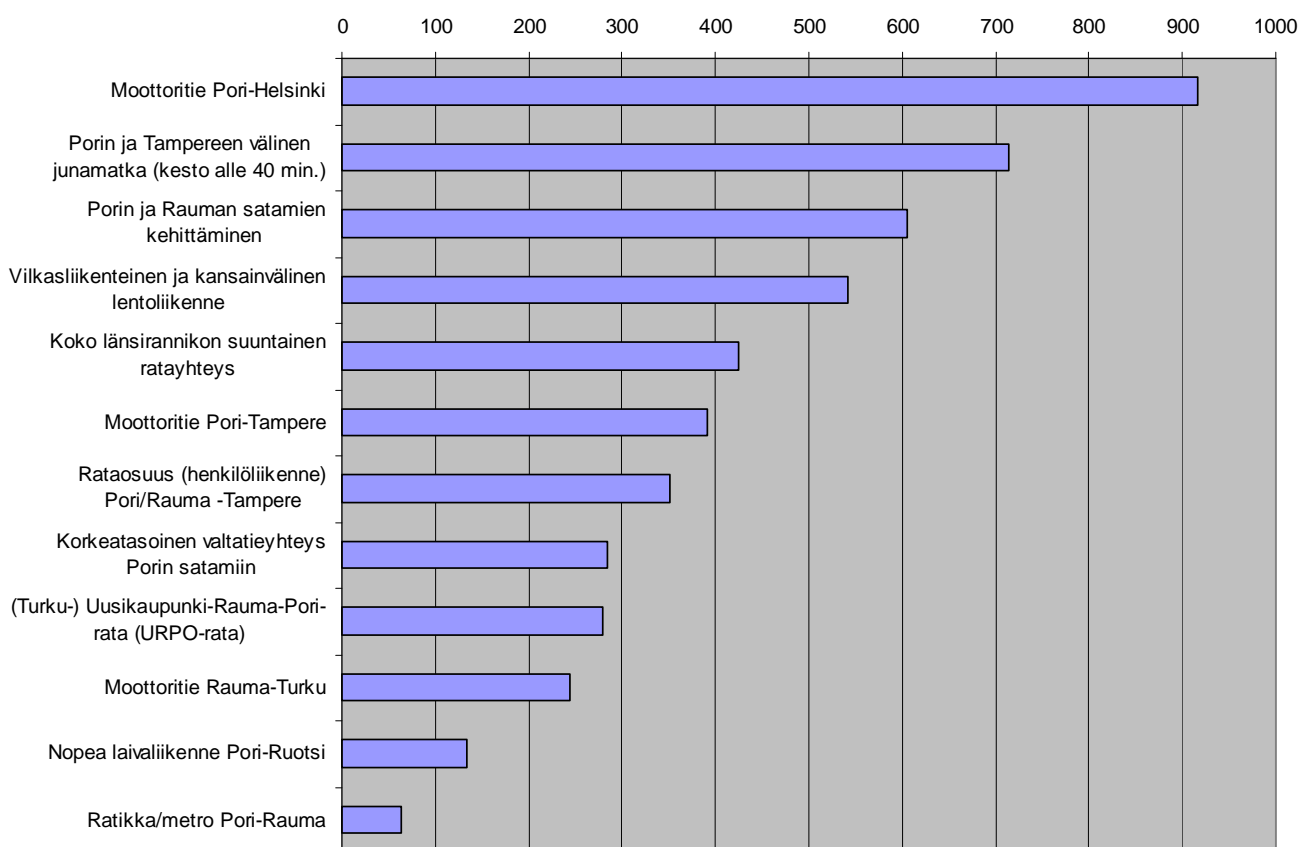
Taulukko 5. Luontoympäristön kehittäminen Satakunnan kilpailuvalttina, tärkeimmät toimet.

Toimenpide	%	Vastauksia yht.
Kuntakeskusten ja asuinalueiden viheralueiden kunnossapito, monipuolistaminen ja hoito	17,3	54
Luontoaktiiviteettikeskusten suunnitteleminen ja perustaminen	9,3	29
Kokemaenjoen suiston, Selkämeren sekä järvi-alueiden kestävä virkistys- ja matkailukäyttö	33,7	105
Selkämeren profiilin nostaminen	9	28
Matkailuyrittäjien keskinäisen yhteistyön ja –verkostoitumisen kehittäminen (yhteismarkkinointia jne.)	26,6	83
Suojelualueiden matkailu- ja virkistyskäytön vaihtoehtojen lisääminen	4,2	13

5. SATAKUNNAN TULEVAISUUDEN MENESTYMISEN EDELLYTYKSET

5.1 Liikenneyhteydet

Liikenneyhteyksien kehittäminen Satakunnasta ulkomaille ja muualle Suomeen mainittiin useissa kohdin yhtenä keskeisenä tulevaisuuden menestysedellytyksenä. Vastaajien näkemyksiä erilaisten Satakuntaa palvelevien liikenneyhteyksien toteuttamisen merkittävydestä seuraavan kolmenkymmenen vuoden kuluessa kuvataan alla olevassa kuvassa 3 (Huom. vastaajilla oli kyselyssä käytössään 15 pistettä, jotka he saattoivat jakaa eri hankkeille, kuvion ylälaidassa olevat luvut kuvaavat kunkin hankkeen saamia kokonaispistemääriä).

Kuva 3. Satakunnan liikenneyhteyksien kehittäminen.

Vastausten perusteella Satakunnan tulevaisuuden kannalta tärkeimpänä liikennehankkeena pidetään Pori-Helsinki -moottoritien rakentamista. Merkille pantavaa on, että muualla kyselyssä Pori-Helsinki -yhteys ei ole näkynyt kovinkaan vahvasti. Helsinki tai pääkaupunkiseutu on näkynyt lähinnä alueena,

josta voisi houkutella ihmisiä asumaan luonnonläheiseen ja elinkustannuksiltaan edullisempaan Satakuntaan. Huomattavasti vahvemmin muiden kysymysten vastauksissa uskottiin tulevaisuudessa Satakunnasta Tampereelle ja Turkuun suuntaavan aktiviteetin lisääntyvän. Näihin kaupunkeihin johtavien yhteyksien kehittämistä ei kuitenkaan tämän kysymyksen kohdalla pidetty aivan niin tärkeänä kuin kakkosten rakentamista moottoritieksi.

5.2 Koulutus

Maakunnan tarjoama koulutustarjonta nähtiin tärkeänä tapana houkutella osaavaa nuorta väkeä Satakuntaan. Koulutustarjonnan ohella erittäin tärkeää olisi taata se, että valmistuttuaan nuoret löytävät töitä ja asettuvat maakuntaan. Työnantajien ja työntekijöiden yhteen saattamisessa ja uusien työpaikkojen synnyttämisessä vastaajat näkivät keskeisen tärkeänä maakunnan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän välisen yhteistyön kehittämisen. Kysyttäessä miten tätä yhteistyötä tulisi kehittää Satakunnassa, nähtiin parhaimpina tapoina lisätä yrityslähtöisiä tutkimusprojekteja ja lisätä opiskelijoiden harjoittelupaikkoja satakuntalaisissa yrityksissä (ks. taulukko 6).

Taulukko 6. Yliopisto- ja elinkeinoelämän välisen yhteistyön kehittäminen Satakunnassa.

Toimenpide	%	Vastauksia yht.
Lisäämällä yrityslähtöisiä tutkimusprojekteja	52,7	164
Hakemalla uusia opetusaloja Satakuntaan	10	31
Lisäämällä harjoittelupaikkoja opiskelijoille yrityksissä	27,3	85
Sijoittamalla tutkijoita yrityksiin	6,4	20
Muulla tavoin	3,5	11

Samalla kun elinkeinoelämän ja koulujen yhteistyön tulisi lisääntyä, pitäisi Porin yliopistokeskuksen ja Satakunnan ammattikorkeakoulun yhteistyön myös tiivistyä. Vastaajista osa koki satakuntalaisten korkeamman koulutuksen yksiköiden keskittävän lähinnä keskinäiseen kilpailuun yhteistyön sijasta. Kilpailu vähenevistä oppilaista ei edesauta yhteistyön kehittymistä. Vaarana maakunnan koulutuspaikkojen kannalta nähtiin myös valtakunnallinen keskittämisen tarve. Nykyisin tuottavuuden nimissä käynnissä oleva koulutuspaikkojen karsiminen saattaa jossain vaiheessa kohdistua myös Satakuntaan. Tätä kehitystä voitaisiin toimivalla korkeakoulujen yhteistyöllä ehkäistä.

Koulutuksen kehittämiseen liittyi yksi hankkeen aikana järjestetyissä verstaissa laadittu tulevaisuuskuva:

”Satakuntakorkeakouluun on keskittynyt alueen ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjonta, minkä myötä korkeakoulu pystyy tarjoamaan poikkitieteellistä, tiedekuntarajat ylittävää koulutusta. Se toimii pilotti- ja testiyhteisönä uusille koulutusratkaisuille.”

Vastaajat pitivät esitettyä tulevaisuuskuvan toteutumista jokseenkin todennäköisenä ja erittäin toivottava-

vana vuoteen 2035 mennessä. Varaukset tulevaisuuskuvaan liittyivät paljolti kuvailtuun rooliin pilot-tihteisönä. Nähtiin, että yliopisto tarvitsee kestävän perustutkimuksen opetustoimintansa pohjaksi, ja tulevaisuuskuvan esittämä pilotointi koulutusratkaisuissa ei edistä kestävästä pitkäjänteistä tutkimusta. Lisäksi opiskelijoiden saanti ulospäin epästabiililta näyttävään koulutuspaikkaan ei ole helppoa.

5.3 Kansainvälisyys

Maakunnan kasvavaa kansainvälistymistä toivottiin, mutta toisaalta vastauksissa ei nähty Satakunnan olevan monikulttuurinen nyt tai uskottu olevan sitä tulevaisuudessakaan (ks. kuvat 1 ja 2). Asenteiden uskottiin monissa vastauksissa olevan maakunnassa jokseenkin negatiivisia. Ei suinkaan niin että maakunnassa laajalti vierastettaisiin monikulttuuristumista, vaan lähinnä ongelmana nähtiin yksittäiset vieraita vaikutteita vastustavat henkilöt. He ovat vastustuksessaan niin äänekkäitä, että heidän mielipiteensä ovat näkyvämpiä kuin näin ajattelevien osuus koko maakunnan väestöstä edellyttäisi.

Verstaassa pienellä joukolla tuotettu tulevaisuuskuva sivusi aiheeltaan Satakunnan kansainvälistymistä vierasperäisen työvoiman ja sitä varten järjestettävän koulutusratkaisun muodossa. Tulevaisuudenkuvaa pohjustettiin seuraavasti:

"Kuntasektori tulee olemaan yksi niistä aloista, joita tuleva työvoimapula eniten koskettaa. Erityisen suuria ongelmat tulevat olemaan sosiaali- ja terveysaloilla. Työperäinen maahanmuutto on yksi keino turvata työvoiman saantia. Väestö- ja työvoimaennusteiden mukaan maahanmuuttajien määrän tulisi kuitenkin kasvaa huomattavasti vuosittain, jotta sen avulla voitaisiin korjata merkittävästi työmarkkinoiden epätasapainoa ja parantaa kunta-alan työvoimatilannetta."

Tämän jälkeen vastaajia pyydettiin arvioimaan alla olevan tulevaisuuskuvan sekä toivottavuutta että todennäköisyyttä:

"Satakunnassa toimii maanlaajuisestikin merkittävä vierastyövoiman "integrintihautomon", joka tarjoaa erikoistunutta kielellistä, kulttuurista ja ammatillista koulutusta maahanmuuttajille."

Vastaajat eivät uskoneet kuvatun kaltaisen integrintihautomon olevan kovin todennäköinen Satakunnassa vuonna 2035. Osa vastaajista esitti ratkaisuja työvoimapulan voittamiseksi muun muassa siten, että terveydenhuollon henkilöstön kysyntä- ja tarjontatilanne on saatu jollain muulla tavalla ratkaistua. Osa taas uskoi, ettei tällaista integrintihautomoa perustettaisi Satakuntaan, vaan ennemminkin johonkin suureen kasvukeskukseen tai päinvastoin hajautetusti eri puolelle maata.

Kysyttäessä edellä kuvatun vision toivottavuutta, valta-osa vastaajista piti sen toteutumista melko toivottavana. Merkillepantavaa on myös vastaajien erityinen mieltymys siihen, että Satakunta tulevaisuudessa houkuttelisi nykyistä enemmän ulkomaalaistaustaista väkeä.

5.4 Toimintaympäristö

Tulevaisuusverstaissa esiin tulleista maakunnan tulevaisuuden kuvista ja niistä johdetuista kyselyistä saatiin runsaasti toimintaympäristön muutokseen liittyvää aineistoa. Vastaajat ottivat mielellään kantaa mahdollisiin kehityskulkuihin sekä ideoivat uusia muutossuuntia liittyen toiminnallisten alueiden muotoutumiseen sekä verkottumis- ja yhteistoimintakäytäntöjen kehittymiseen. Seuraavassa yhteenvetoa työmarkkina-alueiden muutoksesta, arvioita hallinnollisten rajojen merkityksestä sekä alueellisesta yhteistoiminnasta. Tässä kuvatun lisäksi vastausaineistossa on jäljellä maakuntasuunnitelmaa ja muuta vastaavaa varten runsaasti hyödynnettävää.

Työmarkkina-alue vuonna 2035

Vastaajat uskoivat työmarkkina-alueen keinoitekoisten rajojen häviävän. Jos työmarkkina-alue sanana säilyy, se käsittää huomattavasti nykyistä suuremman alueen. Työmarkkina-alueen Satakunnassa uskotaan kasvavan Tampereen ja Turun suuntaan. Näistä kahdesta Pirkanmaa nähtiin vahvempaan kasvusuuntana. Maakunnassa uskottiin tulevaisuudessa olevan useita erilaistuneita työmarkkina-alueita:

- § Pohjois-Satakunta (metsä- ja energiatuotanto)
- § Porin seutu (metalli)
- § Huittinen-Kokemäki-Harjavalta
- § Rauman seutu (paperi- ja energiateollisuuden keskittymä)
- § Etelä-Satakunta (kasvi- ja eläintuotannon alue)

Työn katsottiin siirtyvän myös tekijöidensä lähelle. Työssäkäynti-käsitteen muuttuessa työtä tehdään kotona, etätyöpisteissä ja palvelukeskuksissa.

Hankkeen aikana järjestetyissä tulevaisuusverstaissa muotoiltiin muutamia mahdollisia kehityskulkuja, jotka saattavat vaikuttaa Satakunnan tulevaisuuteen. Alla olevassa taulukossa 7 nämä vaihtoehdot ja vastaajien arviot niiden toteutumisen mahdollisista ajankohdista ovat nähtävissä. Taulukon vasemmassa laidassa on vaihtoehdot (3), joiden toteutumisen ajankohtia vastaajia pyydettiin arvioimaan. Vastaajia pyydettiin ajoittamaan kukin tapahtuma karkeasti vuosien 2007–2035 sellaiseen ajankohtaan, jolloin vastaaja arvioi tapahtuman olevan toteutunut vähintään 50 %:n todennäköisyydellä. Jos vastaaja koki, että hahmotellun tulevaisuuden tilan toteutumisen todennäköisyys ei ole millään aikavälillä vuoteen 2035 mennessä kovin suuri, saattoi vastaaja valita vaihtoehdon ”ei tapahdu vuoteen 2035 mennessä”.

Taulukko 7. Arvioita muutamien mahdollisten kehityskulkujen toteutumisesta.

Väite	Vastausprosentit vuosittain (Vastaukset yhteensä)							Ei tapahdu v. 2035 mennessä	eos
	'07	'10	'15	'20	'25	'30	'35		
Hki-Tre-Pori-Tku muodostaa työssäkäynti- ja asiointialueen, jolta on sakaroita ja käytäviä Kymenlaaksoon, Keski-Suomeen ja Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan suuntaan	0,3	1,5	6	16	15,1	9	6	39,5	6,6
	1	5	20	53	50	30	20	131	22
Porin nykyinen seutukunta muodostaa Tampereen alueen läntisen keskittymän	0,6	5,4	12,6	19,8	17,4	11,4	6,9	20,7	5,1
	2	18	42	66	58	38	23	69	17
Rauman seutu on nykyistä kiinteämmässä yhteistyössä Vakka-Suomen kanssa. Raumalta yhteydet suuntautuvat voimakkaasti Turkuun. Vakka-Suomi muodostaa Turun alueen pohjoisen keskittymän	2,7	12,3	26,1	21	10,8	6,6	4,2	9,6	6,6
	9	41	87	70	36	22	14	32	22

Kaikkein todennäköisempänä kehityskulkuna vastaajat näkivät vaihtoehdon "Rauman seutu on nykyistä kiinteämmässä yhteistyössä Vakka-Suomen kanssa. Raumalta yhteydet suuntautuvat voimakkaasti Turkuun. Vakka-Suomi muodostaa Turun alueen pohjoisen keskittymän". Noin 85 % vastaajista uskoi tämän väitteen pitävän paikkansa vuonna 2035. Toiseksi todennäköisimpänä nähtiin että tulevaisuudessa "Porin nykyinen seutukunta muodostaa Tampereen alueen läntisen keskittymän". Noin 75 % vastaajista uskoi asiantilan olevan näin vuoteen 2035 mennessä. Erityisen todennäköisenä ei pidetty kolmatta esitettyä vaihtoehtoa: "Hki-Tre-Pori-Tku muodostaa työssäkäynti- ja asiointialueen, jolta on sakaroita ja käytäviä Kymenlaaksoon, Keski-Suomeen ja Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan suuntaan." Tämän toteutumiseen uskoi hieman yli puolet vastaajista.

Arvioita hallinnollisista rajoista vuonna 2035

Kysyttäessä Satakunnan hallinnollisista rajoista vuonna 2035, oli yllättävänkin suuri osa vastaajista sitä mieltä, että Satakuntaa omana maakuntanaan ei tuolloin enää ole. Osa vastaajista uskoi, että tulevaisuudessa kaikki maakunnat on hallinnollisina yksikköinä lakkautettu ja erilaisia palveluita hoidetaan paikallisella tasolla muiden toimijoiden toimesta. Vastaajista suuri osa uskoi useiden maakuntien säilyvän. Satakunnan nähtiin kuitenkin yhdistyvän osin Pirkanmaahan (Porin seutu), osin Varsinais-Suomeen (Rauman seutu) sekä kenties osin Etelä-Pohjanmaahan (Pohjois-Satakunta).

Kuntarakenteen uskottiin myös muuttuvan nykyisestä. Yleisimmin uskottiin suurempien kuntien ja kaupunkien ympärille muodostuvan uusia kuntia siten, että nykyisen Satakunnan alueella on vuonna 2035 1-5 kuntaa (yleinen arvio 3-5), nykyisten 25 sijaan.

Monet vastaajat näkivät, että tulevaisuudessa yleisemminkin hallinnollisten kunta-, maakunta- ja valtionrajojen merkitys vähenee selvästi nykyisestä. Oleellisena nähtiin elinkeinoelämän verkostojen kasvava merkitys.

Poimintoja avoimista vastauksista koskien näkemyksiä Satakunnan hallinnollisista rajoista vuonna 2035:

- § *"Satakunta on osana laajempaa Länsi-Suomen aluetta (Varsinais-Suomi/Pirkanmaa)"*
- § *"Kuntaliitosten kautta on syntynyt kolme kuntaa pohjoiseen, keskiseen ja eteläiseen Satakuntaan."*
- § *"Satakunta ja Pirkanmaa ovat yhdessä."*
- § *"Satakuntaa ei ole maakuntana."*
- § *"Paha sanoa. Ehkä maakunta häviää hallinnollisena yksikkönä, ja jää vain Länsi-Suomen lääni? Tai sitten lääni katoaa ja maakunnat vahvistuvat?"*
- § *"Jos Pori ja Rauman akseli toimii hyvin, tilanne ei oleellisesti muutu. Jos ei toimi, Etelä-Satakunta ajautuu Varsinais-Suomeen ja Pori seutu Pirkanmaahan."*
- § *"Kunnat sulautuvat ja tulee suuria kuntakeskuksia kuten Rauman seutu ja Pori seutu."*
- § *"Satakunta Porista pohjoiseen säilyy kuten nyt, eteläisimpiä rajakuntia on saattanut poistua. Toisaalta pahimassa tapauksessa Satakunta lakkaa olemasta ja liitetään joko Lounais-Suomeen tai Pirkanmaahan."*
- § *"Ympäristökunnat integroituvat Poriin."*
- § *"Maakuntien merkitys pienenee - kasvukeskittymien suora keskustelu valtionhallintoon kasvaa, Satakunnassa nämä ovat Pori ja Rauma - elinkeinoelämän verkostojen merkitys oleellista."*
- § *"Satakunta katoaa maakuntakartalta. Se jaetaan Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Eteläpohjamaan kesken. Porista tulee Satapirkan maakunnan läntinen taajama. Raumasta Vakkasuomen ja koillisen Varsinais-Suomen keskus."*
- § *"Pori ja Rauman ovat yhdessä muodostaneet Länsi-Suomen vetovoimaisimman alueen joka kilpailee Turun kanssa tasaväkisesti."*
- § *"NUTS alueiden merkitys on hävinnyt ja on siirrytty luonnollisiin toiminnallisiin alueisiin. Satakunta tunnetaan turvallisena, toimivana ja merellisenä globalisaatioporttina Pietari-Pori-Berliini. (Tampere, Jyväskylä, ja Lahti ovat tässä sisämaan solmukohtia)."*
- § *"Pori kerää ympäristökunnat itselleen ja Pohjois-Satakunta muodostaa oman alueensa."*
- § *"Maakuntahallinto purettu ehkä koko Suomesta tai ainakin maakuntia on yhdistetty. Satakunnan maakuntahallinto on historiaa vuonna 2035."*
- § *"Kaikki vaan yhteen sumppuun niin kaikilla on kivaa. Sitten jossain vaiheessa huomataan, että kaikki inhimilliset eroavaisuudet ja asioidenhoitotavat on tallottu sen alle, että ollaan mahdollisimman tehokkaita ja säästetään ja yhdistetään. Pidetään nyt silti Pori Porina ja Rauma Raumana."*
- § *"Muodostavat Tampereen kanssa vahvan vaihtoehdon pääkaupunkiseudulle."*
- § *"Nauhakaupungin alue."*

Alueellisen yhteistyön kehittäminen

Toisen vaiheen kyselyssä tiedusteltiin myös vastaajien näkemystä siitä, miten kansallista ja alueellista yhteistyötä tulisi Satakunnassa kehittää. Maakunnallisen yhteistyön lisääminen nähtiin kehittämisen tärkeimpänä keinona (ks. taulukko 8).

Taulukko 8. Kansallisen ja alueellisen yhteistyön kehittämismuotoja.

Toimenpide	%	Vastauksia yht.
Kuntaliitoksilla	31,8	99
Seudullisten organisaatioiden kautta	26,7	83
Maakunnallisen yhteistyön lisäämisen kautta	38,3	119
Muulla tavoin	3,2	10

Poimintoja avoimista vastauksista, joita vastaajat antoivat valittuaan vaihtoehdoksi "Muulla tavoin":

- § *Lopettamalla kuntien syyllistäminen ja antamalla niille työrauha. Lisäksi nykyisenlaista seudullista yhteistyötä tulee vahvistaa.*
- § *Jokainen tuo omat innovaationsa pöydälle, niitä voivat toisetkin kokeilla ja näin löytyy omaa tarjontaa yli rajojen ilman, että kuntarajat poistuvat.*
- § *Ainakin pakolliset kuntaliitokset heikentävät alueellista yhteistyötä.*
- § *Laajalla verkostoitumisella eri toimijoiden kesken.*
- § *Monimaakunnallisen yhteistyön kautta.*
- § *Esim. Paras-hankkeessa on juututtu alueisiin, pitäisi kehittää toiminnan ja käytännön tarpeiden kautta.*
- § *Kun Paras-hankkeen kuntaliitokset on toteutettu (toivottavasti Suomessa n. 100 kuntaa), maakuntia ei enää tarvita. Suurläänit on hyvä säilyttää lainsäädännön toteutumisen valvontajärjestelmänä.*
- § *Tällä hetkellä kolme alueellista toimijaa, jotka eivät rakenna maakuntaa. Maakunnallinen toimija heikko, tarpeeton?*
- § *Koottaisiin maakunnalliset toimijat yhteen, ettei enää ihan näin paljon tehtäisi samoja asioita toisistamme tietämättä.*
- § *Teemoittain seudullisesti, myös yli maakuntarajojen. Tarvitaan organisaatioita ja oikeita henkilöitä verkostorakentajiksi.*
- § *Nykyinen yhteistyön määrä ja laatu riittävä.*
- § *Antamalla yhteistyön kehittyä ilman julkishallinnon paimennusta*
- § *Kokoamalla toimintoja laajemmiksi volyymeiksi. Vain nykyistä huomattavasti suuremman volyymin omaavat toiminnalliset kokonaisuudet voivat olla varteenotettavia neuvottelukumppaneita kansallisilla foorumeilla.*
- § *Jos yhteistyöstä on hyötyä, siihen lähdetään, maksajia on vähän...*
- § *Vaihtamalla ihmiset.*
- § *Satakuntaliiton tehtävä.*
- § *Siten, että kehitetään tiedonkulkua ja yhteisten tavoitteiden tunnistamista niin kunnissa, seutuorganisaatioissa kuin maakunnissakin.*

6. POHDINTAA TULOXSISTA JA TOTEUTETUSTA ENNAKOINTIPROSESSISTA

Vastaajien näkemyksen mukaan Satakunta on melko mukava paikka elää. Maakunnan vahvuuksista oltiin jokseenkin yksimielisiä, vaikka yhtä koko maakuntaa yhdistävää satakuntalaista identiteettiä ei vastausten perusteella ole olemassa. Satakunnan vahvuuksia ovat turvallisuus, koulutus, asuinolot ja -kustannukset, vapaa-ajanviettomahdollisuudet sekä puhdas ympäristö. Maakunnan heikkouksina taas mainittiin yhteistyön puute, liian kielteinen kuva omasta osaamisesta, heikko luottamus tulevaisuuteen, huonot liikenneyhteydet sekä vähäinen monikulttuurisuus. Huoli maakunnan heikosta huoltosuhteesta tuli useissa vastauksissa myös esiin.

Vastaajien käsitys siitä, millaisena Satakunta näyttäytyy muulle Suomelle ja ulkomaille oli jokseenkin kielteinen. Maakunnan ilmeessä ulospäin nähtiin sekä hyviä että huonoja asioita. Yleinen näkemys oli, että yleisvaikutelma Satakunnasta on muualla Suomessa välinpitämätön ja kutakuinkin negatiivinen. Vastaajien näkemys heikosta maakuntaidentiteetistä tai epävarmat tulevaisuudennäkymät saattavat olla syinä siihen, että monet vastaajat näkivät Satakunnan maakunnan tulevaisuuden epäselvänä. Useissa vastauksissa Satakunnan uskottiin hallinnollisesti jakautuvan Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan kesken.

Kootusti tuloksista välittyvä näkemys siitä, että Satakunnalla on jotakuinkin kaikki edellytykset menestyä, kunhan vain maakunnan asenneilmapiiri saataisiin yritteliäämmäksi, positiivisemmaksi ja eri toimijoiden väliset yhteistyöongelmat saataisiin ratkaistua. Tämä hanke ei tuonut selviä vastauksia siihen, mistä maakunnassa tunnistetut ongelmat johtuvat ja miten niihin tulisi reagoida. Tässä Satakunnan FUTURREG -hankkeessa toteutetun jatkuvan tulevaisuusprosessi voisi jatkossa olla yksi potentiaalinen maakunnan yhteisen tulevaisuuden tekemisen työkalu. Yhteisen näkemyksen ja tahtotilan voidaan olettaa syntyvän, kun maakunnan eri alojen toimijat saadaan säännöllisesti ja riittävän usein yhteisen pöydän ääreen keskustelemaan maakunnan tulevaisuudesta. Sitoutuminen alueen yksituumaiseen kehittämiseen olisi voimakkaampaa, jos Satakunnan tavoiteltavaa tulevaisuutta tulee muotoilemaan riittävän laaja joukko satakuntalaisia. Tällaista yhteistyötä vahvistavaa ja ennakkoluulottomasti eteenpäin katsovaa tulevaisuusajattelua tarvittaisiin Satakunnassa selvästi nykyistä enemmän.

On huomioitava, että tässä raportissa esitetyistä näkemyksistä Satakunnan mahdollisesta tulevaisuudesta ei yksikään ole väistämättä toteutuva tulevaisuus. Vastaajien näkemykset parhaasta mahdollisesta tulevaisuudesta, jossa Satakunta on viihtyisä, vauras ja kansainvälinen menestysjämäakunta, ovat mahdollisia. Samoin mahdollisia ovat joidenkin vastaajien visiot taantuvasta ja ahdasmielisestä periferiasta. Jos lukija kokee edellä esitetyssä tekstissä olevan joitakin toivottavia tai ei-toivottavia elementtejä, hänen tulisi käyttää vaikutusmahdollisuuksiaan ja osallistua tavoiteltavan tulevaisuuden tekemiseen.

LÄHTEET

- Kamppinen, Matti - Kuusi, Osmo & Söderlund, Sari (toim.) (2003) *Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellukset*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 896. Helsinki. Toinen painos. 928 s.
- Kuusi, Osmo (2003) Delfoi-menetelmä. Teoksessa Kamppinen, Matti - Kuusi, Osmo & Söderlund, Sari (toim.) (2003) *Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellukset*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 896. Helsinki. Toinen painos. 928 s.

LIITE 1

FUTURREG -HANKKEEN TOIMENPITEET, TYÖSKENTELYTAVAT JA TYÖVAIHEET

Vaiheet	Sisältö	Toimenpiteet	Työpanos ja vastuut	Tuotos
Käynnistys	Yhteistyön suunnittelu	Kokoontuminen	Satakuntaliitto, Tulevaisuuden tutkimuskeskus (TUTU)	Yhteistyösopimus
Taustaselvitys	Alueellisen ennakoinnin parhaiden käytäntöjen tunnistaminen	Haastattelujen tekeminen	TUTU	Ehdotus ennakointiprosessin toteuttamiseksi
Nykytilan ja tulevaisuuden tilan kartoitus	Eri teemaryhmien toimintaympäristöjen sisäisten ja ulkoisten työntekijöiden tunnistaminen ja analysoiminen	<ul style="list-style-type: none"> - Teemaryhmien kokoaminen - Teemaryhmätyöskentelyn suunnittelu - Tilastoaineiston päivittäminen - Internet-pohjaisen Delfoi-kyselyn toteuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Teemaryhmien kokoaminen: Satakuntaliitto - Teemaryhmätyöskentelyn suunnittelu: TUTU, Satakuntaliitto - Tilastoaineiston päivittäminen: Satakuntaliitto - Delfoi-kyselyn toteuttaminen: TUTU, Satakuntaliitto 	Teemaryhmittäinen nykytila-analyysi
Verstaat	Strategisten painopisteiden tunnistaminen Eri tulevaisuuskuvioiden hahmottaminen	Verstasyöskentelyn suunnittelu ja verstaoiden järjestäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Verstasyöskentelyn suunnittelu: TUTU, Satakuntaliitto - Verstaoiden järjestäminen: Satakuntaliitto 	Kehittämisen painopisteet, Tulevaisuuden skenaariot
Tulevaisuus-seminaari	Ennakointiprosessin ja tulosten esittäminen	Ennakointitapahtuman ja pienryhmätyöskentelyn järjestäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Ennakointitapahtuman suunnittelu: TUTU, Satakuntaliitto - Tilaisuuden järjestäminen: Satakuntaliitto ja TuKKK:n Porin yksikkö/Sataennakointi-projekti 	Ennakointitapahtuma
Raportointi	Raportoiminen SM:n ja EU:n suuntaan hankkeen edistymisestä.	Raporttien laatiminen	TUTU	Projektiraportit

LIITE 2

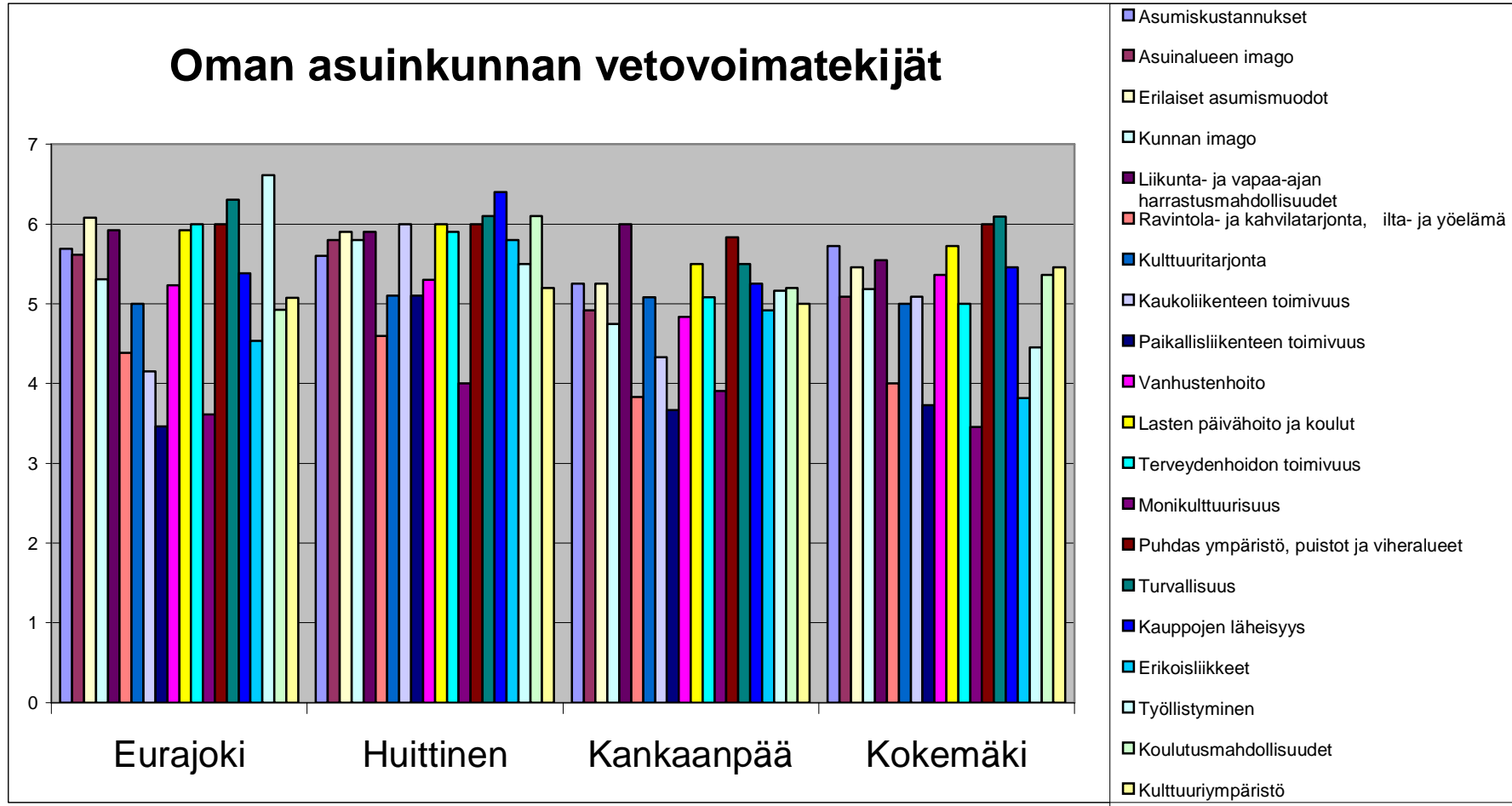
TAUSTAKARTOITUKSEN HAASTATTELURUNKO

Maakuntasuunnitelmaprosessiin liittyviä kysymyksiä		
Kysymys	Kehittämistarpeet	Kehittämisideoita
Miten maakuntasuunnitelmaprosessi kannattaisi aloittaa, jotta prosessi ja tulokset koettaisiin tärkeinä maakunnan kannalta?		
Miten maakuntasuunnitelmissa onnistutaan ennakoimaan alueiden kehittämistarpeet?		
Mitä ja millaisia rajoituksia liittyy maakuntasuunnitelmaprosessiin ja miten prosessia pitäisi kehittää ennakoinnin osalta?		
<p>Suosittelavia määrällisiä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä, kuten esim. uudet tietokannat, ohjelmistot, tilastointi- ja ekstrapolointimenetelmät, muut työkalut</p> <ul style="list-style-type: none"> - hyviä kokemuksia - tulokset - missä vaiheessa kannattaa hyödyntää? - vaatimat resurssit? - jne. 		
<p>Suosittelavia laadullisia aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä</p> <ul style="list-style-type: none"> - hyviä osallistamiskokemuksia? - miten ja missä vaiheessa vaikuttamismahdollisuutta/prosessia tulisi markkinoida? 		
Miten ja mitä tuloksia voidaan hyödyntää parhaiten aluekehitystyön myöhemmissä vaiheissa?		

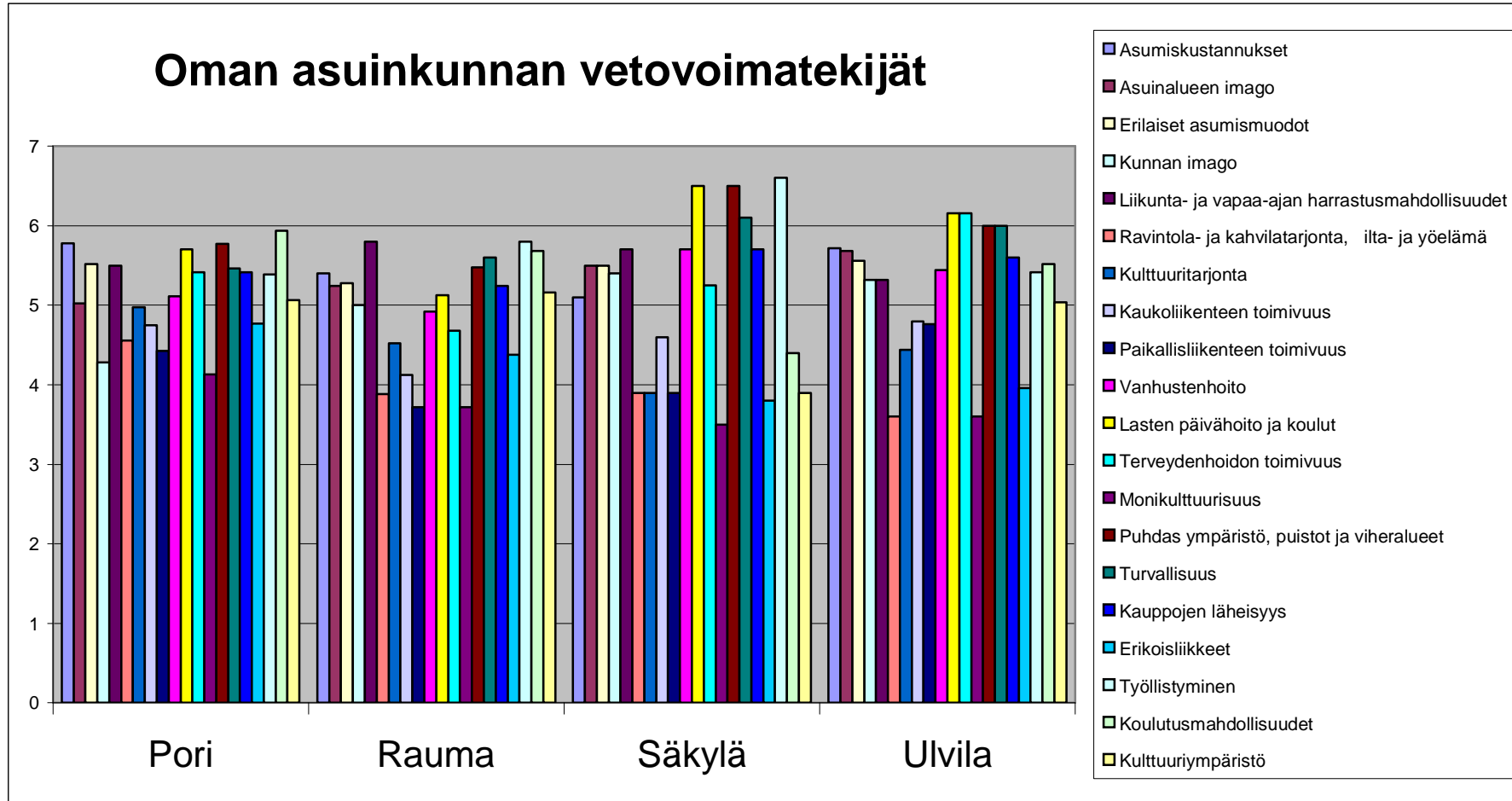
LIITE 3

TEEMARYHMÄT

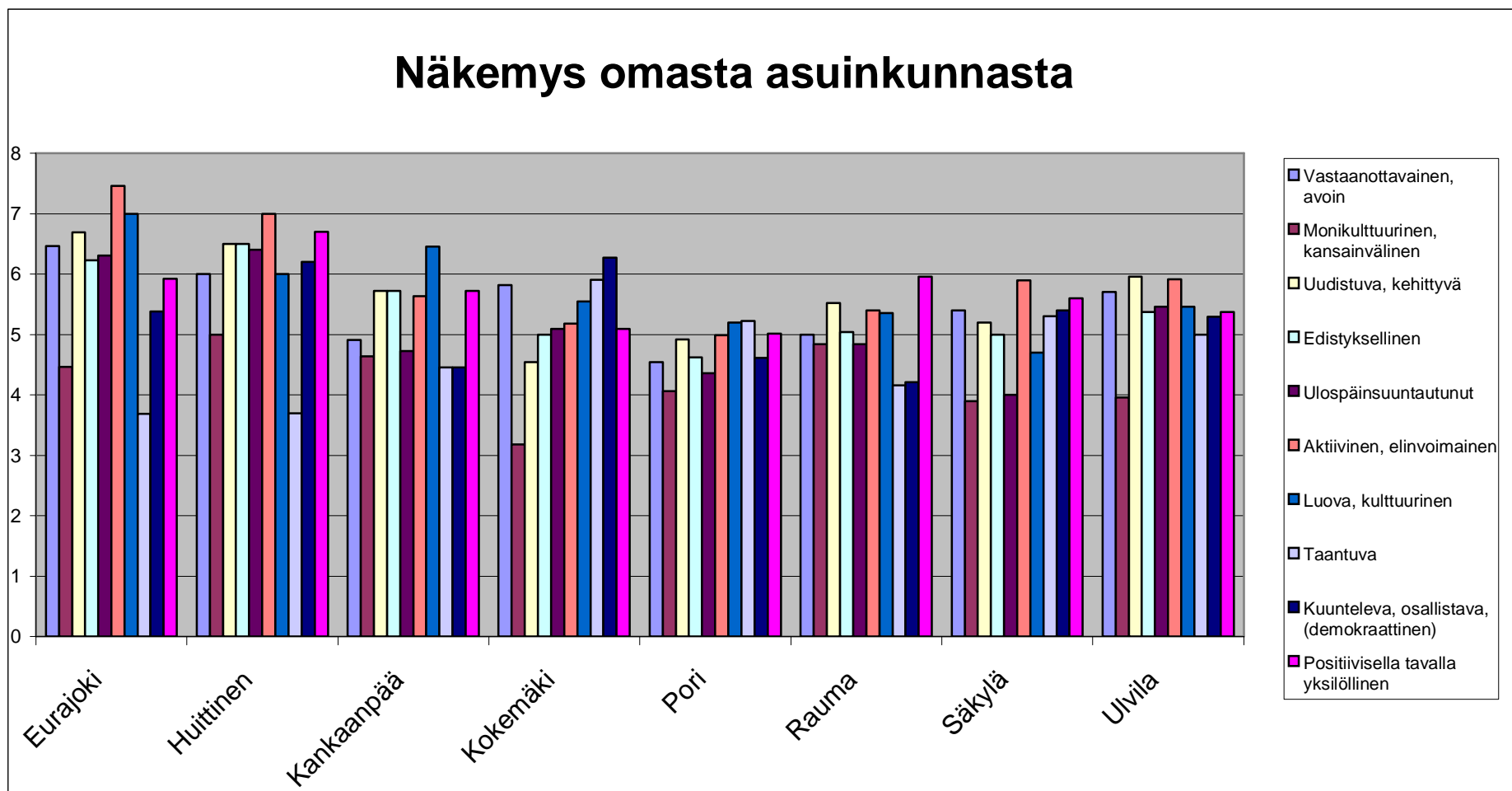
Teemaryhmät
Ympäristö, aluerakenne, energia
<ul style="list-style-type: none">• Luonnonvarat, ympäristö, välitön asumisympäristö, YVA• Asuminen, yhdyskuntarakenne, seutukuntarakenne tekninen huolto, yhteys- ja liikenneverkot (saavutettavuus), joukkoliikenne, tietoliikenneyhteydet, polarisoituminen• Energia, turvallisuus
Elinkeino, osaaminen, kulttuuri ja maaseutu
<ul style="list-style-type: none">• Aluetalous, elinkeinot, yrittäjyys, yritysvetovoima, taloudellinen kilpailukyky, innovaatiopääoma, tietoyhteiskunta, työllisyys ja ulkomainen työvoima• Osaaminen, koulutus, tutkimus- ja kehitystoiminta, uudet koulutusratkaisut (aikuiskoulutus, korkeakoulutus)• Maakunnan kilpailukyky, imago, alueidentiteetti, kulttuuri, resurssivirrät ja asumisvetovoima, sosiaalinen pääoma, verkostot, osallisuus, matkailu, luovuus, liikunta, vapaa-aika, maaseudun kehittäminen asuin- ja elinympäristönä, kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus
Hyvinvointi, väestö, perus- ja hyvinvointipalvelut
<ul style="list-style-type: none">• Demografiset edellytykset, yleiset väestölliset tekijät ja ilmiöt• Kuntasektori, sosiaali- ja terveystaloudet, hyvinvointi- ja palvelualan yrittäjyys, tarvittava koulutus, palvelujen saatavuus• Elämäntavat ja sairastavuus-tekijät, turvallisuus, sosiaaliset ongelmat, syrjäytyminen, tasa-arvokysymykset, sosiaalinen kestävyys, osallisuus, demokratia ja läpinäkyvyys

Kuva 4a. Vastaajien näkemys oman asuinkuntansa vetovoimatekijöistä (Eurajoki, Huittinen, Kankaanpää ja Kokemäki).

Kuva 4b. Vastaajien näkemys oman asuinkuntansa vetovoimatekijöistä (Pori, Rauma, Säkylä ja Ulvila).

Kuva 5. Vastaajien näkemys omasta asuinkunnasta.

AIKAISEMPIA TUTU-eJULKAISUJA

- 3/2008 Lauttamäki, Ville: Kestävän energiankulutuksen ja -tuotannon Varsinais-Suomi. Raportti Varsinais-Suomen ennakointiprosessin ensimmäisen tulevaisuusseminaarin ja sitä täydentävän kyselyn tuloksista
- 2/2008 Koskela, Marileena: Ympäristöasenteet ja -toiminta kuntaorganisaatioissa. Espoon, Helsingin, Jyväskylän, Oulun, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupungit.
- 1/2008 Tapio, Petri & Salonen, Sofi: Three Hundred Stories of the Environment.
- 8/2007 Santonen, Teemu - Kaivo-oja, Jari & Suomala, Jyrki: Introduction to National Open Innovation System (NOIS) Paradigm. A Preliminary Concept for Interchange.
- 7/2007 Stähle, Pirjo & Stähle, Sten: Education Intelligence System (EIS).
- 6/2007 Grönqvist, Laura: Brändisijoittelun vastuullisuus. Suomalaisten televisioalan johtajien näkökulmia televisiotuotannon kaupallistumiseen.
- 5/2007 Hakola, Paula - Horn, Susanna - Huikuri, Sanna - Kinnunen, Miia - Näyhä, Annukka - Pihlajamäki, Mia & Vehmas, Jarmo: Ilmastoliiketoiminta ja energia Suomessa 2050. Skenaariot ja strategiat (ILMES).
- 4/2007 Kuusi, Osmo & Hiltunen, Elina: The Signification Process of the Future Sign.
- 3/2007 Aalto, Hanna-Kaisa - Ahokas, Ira & Kuosa, Tuomo: Yleissivistys ja osaaminen työelämässä 2030. Menestyksen eväät -hankkeen väliraportti.
- 2/2007 Hiltunen, Elina: Where Do Future-Oriented People Find Weak Signals?
- 1/2007 Tapio, Petri – Kohl, Johanna – Tikkanen, Sarianne & Salonen, Sofi: Kestävän kehityksen torille 2020. Skenaarioraportti.
-

TUTU-eJULKAISUJA 4/2008

Venla Kinnunen, Tuula Hermunen, Ville Lauttamäki & Juha Kaskinen

FUTURREG

Satakunta nyt ja vuonna 2035

ISBN 978-951-564-550-0

ISSN 1797-132

